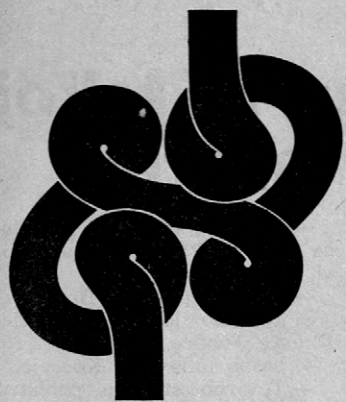

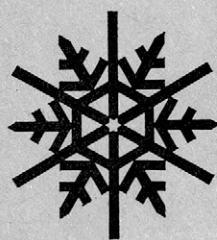
GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO III

SOBOTA, 15. 12. 1973

Št. 12

SREČNO 1974

*Navada voščiti
novo je leto,
pa če je zdravo
al' z mačkom začeto;
enim se lepa
darila dele,
drugim se kajpak
le fige mole.*

**želi
uredniški
odbor**

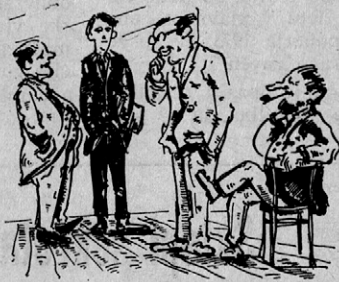
*Babjeku v zakon
takšno ženo,
da ga ob letu
nič v hlačah ne bo;
vsem omoženim
pa tac'ga moža,
da bo v copatah
zaslužil za dva.
Šoferjem brez vina
žejo gasit',
vsem penzionistom
vsa leta dobit'.*

*Športnikom zmage
pogosto slavit',
večkrat podjetju
dobiček delit';
reši naj letos
se vsak problem,
upravljalcem
živčni sistem.*

*Želim tedaj bralcem
se vsem veselit',
zdravje očuvat',
poroke vlovit';
zelo zaposlenim
se malo potit',
preutesnjenim
stan'vanje dobit'.*

*Koeksistenco
celemu svetu,
zakoncem ljubezen
še v letošnjem letu;
ohranit' poštenim
blago srce,
voditeljem pridnim
bistre glave.*

*Kdor ideje rojeva,
rodi naj naprej,
naj zmanjka prej tinte
kot zmanjka idej;
vsem članom
pa dam navodilo;
BERI GLASILO!*

Organizirali smo temeljne organizacije združenega dela

V preteklem mesecu so delavci v naših enotah na zborih delovnih ljudi sklepali o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela.

Prvo temeljno organizacijo združenega dela je organiziral kolektiv trgovine na svojem zboru dne 5. 11. 1973. Se istega dne so bili zbori delovnih ljudi tudi v oddelkih Lancovo, Podnart in Mojstrana. Tudi na teh zborih so se delavci odločili, da organizirajo lastne temeljne organizacije združenega dela. Delovni kolektiv enote Lancovo je kmalu nato zahteval ponoven zbor, ki je bil sklican dne 13. novembra 1973 in na katerem so sklenili, da organizirajo skupaj z enoto Podnart temeljno organizacijo z imenom TOZD Podnart. Tako odločitev sta sprejeli obe delovni skupnosti na skupnem zboru obeh enot z večino glasov vseh zaposlenih.

Zbori delovnih ljudi v enotah tovarne Bohinj »Tomaž Godec« so bili dne 9. 11. 1973 in sicer dva zbori že dopoldne ob 10. uri, ostali pa ob 12. uri. Delavci so sprejeli sklep, da ne bodo organizirali svojih temeljnih organizacij združenega dela, ampak predlagali, da bi v okviru tovarne Bohinj ustanovili eno temeljno organizacijo združenega dela.

Na podlagi teh sklepov in predlogov je bil sklican ponoven skupni zbor delovnih ljudi celotne tovarne Bohinj dne 13. novembra 1973. Na tem zboru so sprejeli sklep, da ustanovijo temeljno organizacijo združenega dela »Tomaž Godec« Boh. Bistrica.

Zbori v enotah tovarne Bled so bili dne 8. 11. 1973 v prostorih tovarne na Bledu. Podobno kot v Bohinju, so se tudi tu delavci odločili, da ne bodo organizirali temeljnih organizacij po enotah, čeprav zato izpolnjujejo vse z ustavo in zakoni določene pogoje pač pa so predlagali, da bi organizirale vse enote z območja Rečice eno TOZD.

Delavci enote za uslužnostni razrez so zahtevali ponovni zbor, ker jim gradivo ni bilo dovolj zgodaj posredovano. Na ponovnem zboru pa so se tudi oni odločili, da ne bodo ustanovili lastne temeljne organizacije in izrazili željo, da bi se priključili v delovno skupnost skupnih služb.

Na podlagi odločitev na zborih delovnih ljudi v tovarni Bled je bil sklican dne 23. 11. 1973 skupni zbor za vse enote tovarne Bled in sprejet sklep, da vse enote organizirajo eno temeljno organizacijo z imenom TOZD Bled.

Na podlagi sklepov, sprejetih na zborih delovnih ljudi, ima LIP lesna industrija Bled naslednje temeljne organizacije združenega dela:

- TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica
- TOZD Bled
- TOZD Mojstrana
- TOZD Podnart
- TOZD trgovina in delovno skupnost skupnih služb.

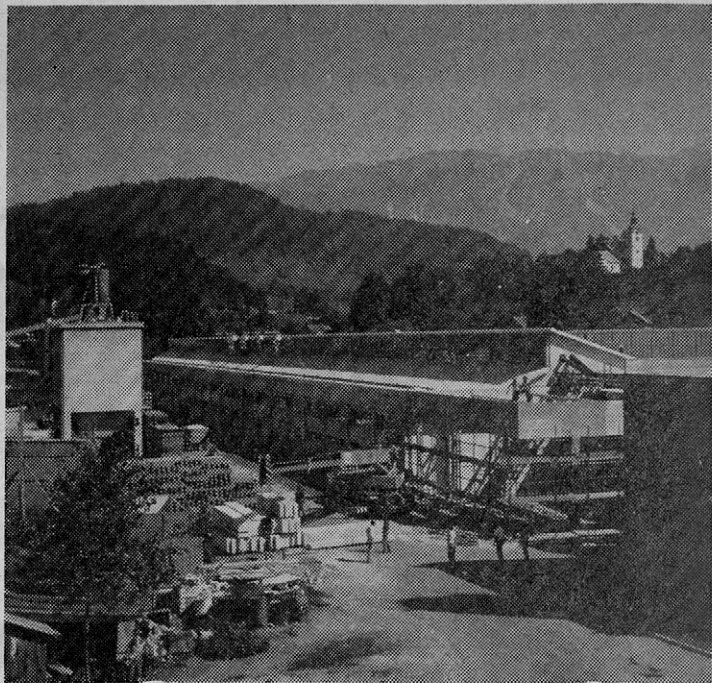
V času zborov po vseh enotah pa je strokovna komisija dosti uspešno delovala pri sestavi samoupravnega sporazuma tako, da je bil osnutek pripravljen takoj ob koncu zborov in je prav v teh dneh v javni obravnavi. Samoupravni sporazum bodo sprejemali delavci prav tako na zborih delovnih ljudi, z večino glasov vseh zaposlenih v posamezni TOZD.

Kunej Jelka

Slovenijales bi takoj »kupik« tovarno

Generalni direktor »Slovenijalesa« tov. Tone Petkovšek, pomočnik generalnega direktorja dr. Saša Reicher in direktor prodaje domači trg tov. Herman so se odzvali našemu vabilu, da si ogledajo naše nove obrate in da se dogovorimo o možnostih tesnejšega sodelovanja in eventualnega kasnejšega združevanja.

- Tovarnico furnira i šperploča »LIGNOSPER« Bosanski Novi,
- Tovarno pohištva Brežice,
- Tovarno lesne galanterije, Rimske Toplice,
- Lesno industrijo Kočevje,
- Tovarno stilskega pohištva in notranje opreme »STILLES«, Sevnica,

Evropsko lesno tržišče v bližnji prihodnosti

Ugotovitve evropske konference za žagan les, ki je bila v Bruslju, so zanimive tudi za nas, ker smo vključeni med izvoznike žaganega lesa. V glavnem predvidevajo, da bo za 1.150.000 m³ manj žaganega lesa na tržišču v letu 1974, kakor ga je bilo 1973 za izvoz.

Predvsem je računati z dejstvom, da bodo dežele izvoznice povečale porabo lesa doma, tudi gozdni fondy so do skrajnosti izkoriščeni.

Sosednja Avstrija bo letos izvozila smrekovega žaganega lesa 3,4 milijonov m³, prihodnje leto 200.000 m³ manj.

Cene žaganega lesa so v zadnjem letu dvignili v svetovnem merilu mnogo več kakor v evropskem. Večanje evropskih cen še pričakujejo. Pričakovati je celo, da bo Kanada ponudila les Evropi, če »štrajki« ne bodo preprečili večanja proizvodnje.

Na splošno trdijo, da bodo tudi v 1974. letu v glavnem cene ostale iz polletja 1973, če so že dosegle pravo raven.

Na tržišču je opaziti nekoliko zmanjšano ponudbo, da bi pro-

izvajalci zagotovili dovolj visoke stabilizirane cene za žagan les.

Res je, da je angleško tržišče zavrnilo ponovno povečanje cen ruskega lesa in seglo po cenejšem, kanadskem lesu — hemliku. Angleški trg je največje lesno tržišče Evrope. Torej so tudi na tržišču različni pojavi.

Za nas je zanimivo zadržanje Romunije, ki bo izvozila vsega le 650.000 m³. To pomeni, da bo prizadeto predvsem južnoitalijansko tržišče, ki bo utrpelo velik primanjkljaj. Tam je namreč Romunija pokrila največ potreb, ni pa računati, da bo ta primanjkljaj pokrila Rusija. Torej se odpira pot drugim izvoznikom.

Sovijska zveza sicer namerava v 1974. letu znova dvigniti cene na italijanskem tržišču, če ne bodo uvozniki preveč ogorčeni. Poznavalci so prepričani, da se bodo cene iz polletja 1973 obdržale tudi v Italiji. Italijanska vlada zadržuje cene zaradi močnega prizadevanja stabilizacije gospodarstva in preprečevanja inflacije ali razvrednotenja lire.

Za angleško in zahodnonemško tržišče pesimisti trdijo, da bo 1 milijon m³ žaganega lesa premalo. Istočasno ugotavljajo, da se zmanjšuje predelava smrekovega žaganega lesa, ker se cene izdelkov niso popravile, ali so celo za nekaj odstotkov zdrkile. Proizvodnjo ladijskih desk in drugih skobanih izdelkov so zmanjšali zato na 60—50 % iz leta 1972. Zelo zanimiv je pojav Japonske na svetovnem lesnem tržišču, kot velike uvoznice lesa iz Kanade in ZDA. Japonci grade letno po 2 milijona stanovanj, torej mnogo več kot Evropa. Japonska razvija lastno lesno predelavo in kupuje proizvodne naprave v Ameriki, je pa tudi velik uvoznik hlodovine.

V oblikovanju naše poslovne politike za 1974 moramo vedeti za gibanja v Evropi in v svetu, saj smo neposredno vključeni v mednarodno delitev dela s svojimi, sicer majhnimi količinami žaganega lesa za izvoz. Svoje odločitve moramo vključevati v dogajanja, ki oblikujejo tržne pogoje, čeprav čisto zelo stihistijske.

inž. Jurij Hočevar

Sklepi sekretariatov ZK LIP in GG Bled

Stališča in sklepi razširjenih sekretariatov organizacij ZK LIP-a Bled in GG Bled, ki so bili sprejeti dne, 25. maja 1973 in na drugi seji dne, 19. 10. 1973, na kateri smo obravnavali problematiko obeh podjetij iz vidika družbeno politične aktivnosti in nalogami, ki izhajajo iz 29. seje CK ZKS, sta sekretarja ZK obeh delovnih organizacij sprejela naslednje sklepe:

1. Stališča in sklepi z dne, 25. 5. 1973, ki obvezujejo obe delovni organizaciji, da do oktobra tega leta pripravita konkretne osnutke za še tesnejše in bolj konkretno sodelovanje niso bila realizirana razen naročila (obeh delovnih organizacij) izdelave ekonomske analize, ki bi naj konkretno dala odgovor na smotrnost in koristnost združitve obeh delovnih organizacij.

Sekretariata obeh delovnih organizacij ZK sta soglasno sprejela stališče, da ne moremo čakati na rezultate naročene ekonomske analize, temveč moramo takoj pristopiti h konkretnemu proučevanju specifičnih pogojev, ki jih imata obe delovni organizaciji z upoštevanjem skupnih interesov in interesov celotnega gozdno gospodarskega območja. Da bi se proces poglobljenega sodelovanja in združevanja pospešil, je politični aktiv LIP-a že imenoval komisijo, ki mora interese in želje svoje delovne organizacije hitreje in učinkoviteje realizirati, zato predlagamo, da tudi delovna organizacija Gozdnega gospodarstva Bled imenuje enako komisijo.

Naloga obeh komisij je, da konkretno in takoj analizirata

možnosti združitve oziroma še bolj poglobljenega sodelovanja v okviru sklepov 29. seje CK ZKS, resolucije občinske skupščine iz leta 1972 in nove ustave.

2. Obe delovni organizaciji naj pospešita oblikovanje TOZD, kar je osnova za nadaljnje razvijanje integracijskih procesov obeh delovnih organizacij.

3. Sekretariata ZK obeh delovnih organizacij smatrata za potrebno, da se takoj prouči možnost izdajanja skupnega glasila, ki bi obveščal člane delovnega kolektiva obeh delovnih organizacij.

4. Ko bo izdelana ekonomska študija in gradivo, ki ga bosta pripravili obe komisiji se sekretariata ZK GG Bled in LIP-a Bled takoj sestane in obravnavata pripravljeni material.

Obisk je uspel v vsakem pogledu. Ogledal so si proizvodnjo vrat in razvojni oddelke. Pokazali so veliko zanimanje in tudi izrazili priznanje za dosežene uspehe. Tov. Petkovšek je dober poznavalec tržnih razmer in nam obeta v proizvodnji furniranih in lakiranih vrat vrhunske kvalitete največje uspehe. V šali je potrdil, »da bi tako tovarno Slovenijales takoj kupil«.

V drugem delu obiska smo vodili razgovore o poglobljanju sodelovanja in o odnosih, ki jih ima 23 združenih podjetij v Seštavljeni organizaciji združenega dela. Slovenijales danes združuje:

- Lesno in pohištveno industrijo Idrija,
- Lesno in pohištveno industrijo Radomlje,
- Tovarno »SORA« Medvode,
- Tovarno »JELKA« Begunje pri Cerknici,

- Tovarno pohištva Trbovlje,
- »STIL«, tovarno pohištva Koper,
- Tovarno meril Slovenj Gradec,
- »ŽICNICO«, tovarno strojev in opreme Ljubljana,
- »STOLARNO«, Dobropolje,
- Drvno industrijsko podjetje »KLANA«, Klana,
- »ALPLES«, industrijo pohištva Železniki,
- Opremo, lesno podjetje, Izola,
- Trgov. »Slovenijales«, Ljubljana.

Predstavniki »Slovenijalesa« menijo, da bi povezava z LIP Bled vsestransko koristila in da bi obe organizaciji morali v tej smeri intenzivneje razvijati svoja stremeljenja. »Slovenijales« ima močno razvito predvsem trgovsko-prodajno mrežo.

ing. Hočevar Jurij

Obiskali so nas

V preteklih dneh so nas obiskali novi kupci opažnih plošč, ki so istočasno zainteresirani za čim prejšnje kompletiranje z lažjim opažnim sistemom. Ob obisku v Italiji smo jim zagotovili, da bomo do pomladi 74 razvili ta sistem.

V Italiji že nekaj let v manjšem obsegu uporabljajo ploščno opaževanje, vendar šele sedaj nastopajo pravi pogoji za uveljavljanje plošč.

Obiskali so nas: od firme ARMO — lastnik Sgroi, Varese, od firme SOLEN-Legnami — Beniletti, Domodossola, od firme EDILFORMA — lastnik iz Bergama.

Naknadno smo dobili kontakte in obiskali v Trstu nekatera tržaška podjetja, iz Bologne in St. Georgio di Nogaro. Pričakujemo odgovor iz Firenz, kamor smo tudi poslali vzorce plošč.

inž. Jurij Hočevar

Obvestilo

Uredniški odbor se včasih znajde v kaj neprijetni situaciji, ko nima pojma komu naj izplača honorar za ta ali oni prispevek. Namreč dogaja se, da se naši cenjeni dopisniki včasih podpisujejo le z začetnicami ali različnimi psevdonimi. Res je, da poznamo pisavo naših stalnih dopisnikov, pri novih dopisnikih pa je to nekoliko težje. Zato prosimo, da v zgornjem levem kotu napišete svoj priimek in ime, ker si ne bi mogli odpustiti, da bi tako visok honorar izplačali Franceljnu namesto Micki.

Za objavo v časopisu bomo uporabili le podpise, znake ali tudi sličice, ki bodo označeni na koncu vašega prispevka.

Uredništvo

Dopisujte v Glasilo!

Želje ob novem letu

Premeščanje delavcev

Proizvodnja v posameznih oddelkih podjetja je bila pred meseci taka, da je delavcev v vseh odelkih primanjkovalo. Izdelki so šli dobro v prodajo, le tu in tam je bil kak manjši zastoj, ki pa ni narekoval posebnih ukrepov za preusmeritev proizvodnje, niti potrebe za premeščanje delovne sile.

Tržišča izven meja domovine niso več tako na široko odprta. Kupci iz drugih držav so pod pritiskom raznih omejitev, kot so omejena gradnja stanovanj, kupna moč potrošnikov je tudi v tujini v upadanju nastop ugodnejše ponudbe. Takšni in drugačni vplivi narekujejo kupcem le manjše nakupe, ali pa se jim celo odpovedo.

Na večje ali manjše zastoje v prodaji naših izdelkov pa bo prav gotovo vplivala tudi vojna na Bližnjem vzhodu.

Tako je proizvodnja nekaterih izdelkov omejena in nastajajo viški delovne sile. Koncept o razvoju podjetja je v bližnji preteklosti tudi narekoval viške delovne sile na nekaterih področjih.

Zato je pred kratkim prišlo do manjših ali pa tudi večjih premeščanj delavcev iz enega oddelka v drugega v neposredni bližini ali pa tudi v oddaljenosti do tridesetih kilometrov. Nujno je bilo delno opuščanje proizvodnje izdelkov, ki niso bili interesantni za prodajo in povečevati proizvodnjo tistih, ki so podjetju zagotovili dohodek. Sanacijski program je torej zajemal tudi premeščanje delovne sile, če smo hoteli zagotoviti in utrditi obstoj podjetja.

S predvidenim razvojem podjetja in z odločitvijo za ponovno proizvodnjo v oddelku Podnart smo rešili problem zaposlenih, katerih želja je bila, da delajo v tem oddelku ne pa da se vozijo na Bled.

Potrebna bo večja proizvodnja vrat zaradi udržitve tržišča, ki je pripravljeno kupovati večje količine vrat. V oddelku Mojstrana bodo morali opleniteni proizvod še izpopolnjevati.

Pri vseh teh težnjah pa se moramo zavedati, da so prva sila in jedro podjetja delavci v proizvodnji. Tem moramo zagotoviti predvsem stalno delo v kraju, ki jim je najbolj priročen. Večina zaposlenih najraje dela na stalnem delovnem mestu. Že premik

iz enega delovnega mesta na drugega v neposredni bližini delavce vznemirja. Delavci, ki jih večkrat premeščamo so tudi bolj podvrženi neugodnim, ne delajo z vso zmožljivostjo, izdelki so dvomljive kvalitete, podvrženi so nedisciplini.

Premeščanje delavcev iz enega v drugi kraj pa ima še tele posledice:

- posameznik je prizadet ker mora iti, sodelavec pa ostane,

- voznja na več kilometrov oddaljeno delovno mesto delavca oddaljuje od doma,

- voznja mu povzroča strah, ker vidi na vsakem metru možnost nezgode,

- pri prevozu mu postaja slabo,

- strah pred novim okoljem, stroji, nadrejenimi,

- skoraj v vseh primerih manjši osebni dohodek kot v matičnem oddelku,

- delavec je podvržen negodovanju, dela prekrške, nedisciplinno prenaša še na druge,

- oddelki pošiljajo delavce z manjšo strokovnostjo, nedisciplinirane že v matičnem oddelku,

- boljši delavci začno iskati drugo zaposlitev bliže doma,

- delavci domače skupine gledajo na novodošle zviška (četudi so nekateri že dalj časa pri podjetju).

Vodilni delavci navadno težko določajo potreben čas premetitve, vendar je nujno naprej določen čas premetitve upoštevati. Vodja oddelka je pod stalnim pritiskom slabega razpoloženja v oddelku. Reševati mora vrsto incidentov z rešitvami, ki so dobre ali pa tudi slabe, stanje ostaja še naprej nezadovoljivo. Disciplinska komisija kar naprej zaseda. Dosti ne pomaga niti plačan prevoz na delo.

Iskati bo treba manj delikatne rešitve. Te bodo gotovo v večjem izboru izdelkov. Ta izbor pa bo moral biti naprej pripravljen, da bo premeščanja čim manj. Zagotoviti bomo morali večjo sigurnost zaposlenim pri delu, ki delavcu najbolj ustreza. Delavci pa bodo morali tudi včasih razumeti, da je začasna premetitev nujna akcija za uspešno delo.

TAND

nega reda je razvidno, kaj se sme in kaj se ne sme delati v stanovanjski hiši oziroma v stanovanju. Dolžnost vseh stanovalcev pa je, da se ravnajo po določilih hišnega reda. Starši odgovarjajo za vso škodo svojih otrok in mislimo, da je v interesu staršev, da otroke poučijo o redu v hiši in da ne dovolijo delati škodo v hiši in njeni okolici (na nasadih jpd). Določene so tudi sankcije za tiste, ki se hišnega reda ne držijo. Ugotovljeno je, da je bilo le malo prijav v smislu določil hišnega reda, da se hišni red ne izvaja po predpisih.

Hišni sveti morajo sami skrbeti za čiščenje snega s streh ter okoli hiše. Opozorjamo vse hišne svete, da bodo stanovalci morali sami povrniti škodo, ki bo zaradi tega nastala. To velja predvsem za tiste hiše, kjer se sneg na venci topi, se delajo večje ledene sveče, ki ogrožajo tudi stanovalce in parkirane avtomobile.

Vse stanovalce in hišne svete bi radi opozorili tudi na to, da morajo v smislu odluka o javnem redu in miru razobesiti za vse državne praznike in republiške praznike ali kadar se to zahteva, zastave. Priporočamo, da hiše zastave nabavijo, v kolikor jih še niso. Trenutno se nabava zastav plača iz stroškov tekočega vzdrževanja, medtem ko bodo po novih predpisih ti stroški bremenili stanovalce same. V hišah, kjer ni hišnih svetov, so stanovalci dolžni, da se med seboj dogovorijo, kdo bo nabavil zastave. Naročilnico dobi na Stanovanjskem podjetju. Dogovoriti se je, kje bo zastava razobešena, kjer ni zato posebnih naprav. Za neizvrševanje tega naročila sledijo določene kazni.

Kljub temu, da je z zakonom o pravicah in dolžnostih stanovalcev pri upravljanju stanovanjskih hiš v 5. čl. določeno, da ima vsaka hiša, ki ima 5 ali več stanovanj, svoj hišni svet, nekatere hiše tega nimajo. Gospodarjenje v hišah, ki nimajo hišnega sveta, je oteženo. Sicer je v 10. čl. citiranega zakona o pravicah in dolžnostih stanovalcev hiš določeno, če hišni svet ni izvoljen in ne upravlja svojih nalog, opravlja stanovanjsko podjetje v njegovem imenu samo najnujnejše zadeve v breme sredstev, ki jih ima na voljo stanovanjska hiša za tekoče vzdrževanje. Opravljati stanovanjsko hišo samo v najnujnejših zadevah pa ne pomeni, da se s tako hišo gospodari tako, kot se gospodari s hišo, kjer je hišni svet, ki res skrbi, da se vsaka okvara takoj odpravi, da se z družbenim premoženjem ravna skrbno in s čutom dobrega gospodarja. Zato priporočamo, naj ne bi bila nobena hiša brez hišnega sveta. Apeliramo na vse

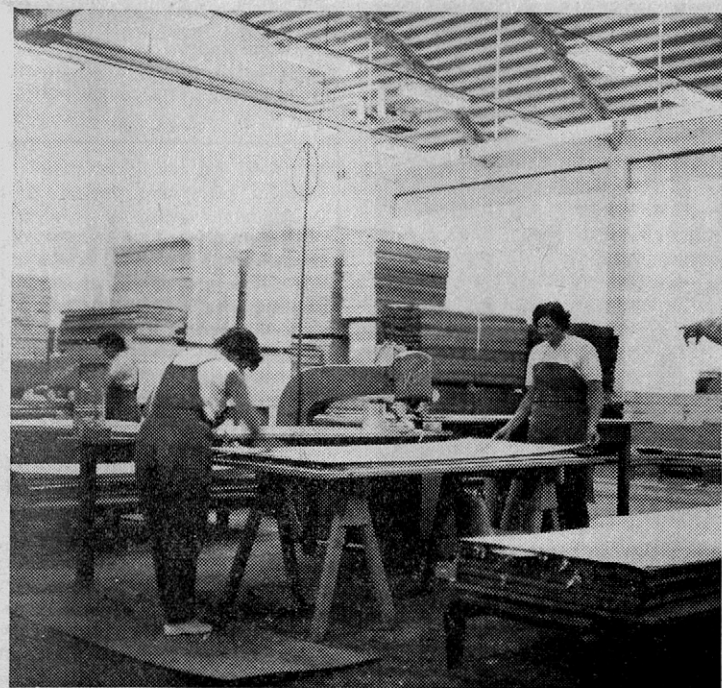
stanovalce, kjer hiše nimajo hišnih svetov, da čimprej skličejo zbor stanovalcev in izvolijo hišni svet. Prepričani smo, da jim bo pri tem nudil vso pomoč občinski upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve. Pomagala vam bo tudi stanovanjsko podjetje, seveda, če boste to zahtevali.

Pa še o pobiranju stanarine. Nosilci stanovanjske pravice so dolžni skrbeti, da je stanarina pravočasno plačana. V večini pobirajo stanarino izvoljeni bla. gajniki, ki zelo vestno opravljajo svoje dolžnosti. Redko se sicer dogaja, da blagajnik naleti na negodovanja, ker se nekateri nosilci stanovanjske pravice odmikajo plačilu. Dolžnost stanovalcev je, da stanarino pravočasno plačajo pri blagajniku. Kjer blagajnik pobira stanarino po hiši oz. stanovanjih, je dolžnost stanovalca, ki je v običajnih dneh pobiranja odsoten, da denar prej odda blagajniku ali sosedu, da namesto njega poravnava stroške. Nekateri stanovalci celo zadržijo stanarino, češ da isto toliko časa ne bodo poravnali, dokler ne bodo odpravljene pomanjkljivosti v njihovem stanovanju. Člen 54. zakona o stanovanjskih razmerjih določa, kdaj nosilec stanovanjske pravice sam popravi pokvarjeno, plača popravila v stanovanju, če jih stanovanjsko podjetje ne opravi v dogovorjenem roku in če je delo res tako, da je nujno za normalno koriščenje stanovanja. Šele po opravljenem plačilu za tako delo se odtrguje stanarina s tem, da se predhodno ugotovi, kakšno je bilo popravilo. Če pride do sodnega spora je vprašanje, kako bo nosilec stanovanjske pravice dokazal, da je bilo delo nujno potrebno, da je bilo nemogoče stanovati brez tega popravila in če stanovanjsko podjetje res ni hotelo izvršiti popravila. S tem želimo le opozoriti na posledice, ki bi lahko nastale iz takega postopka, zato grožnje »ne bom plačal stanarine« največkrat niso na mestu in utemeljene.

Z vsemi sredstvi, ki so namenjena za tekoče vzdrževanje stanovanjskih hiš gospodarijo hišni sveti sami in sami naročajo popravila ali nabavo materiala, ki se predvideva iz teh sredstev, stanovanjsko podjetje pa plača račune. Na stanovanjskem podjetju vodijo evidenco o formiranju in porabljenih sredstvih, o čemer so hišni sveti vsako leto obveščeni. Hišnim svetom predlagamo, da vsakoletno sestavijo plane tekočega vzdrževanja hiš.

Po zakonu o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini pa mora investicijsko vzdrževanje opraviti stanovanjsko podjetje. V ta namen

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pravice in dolžnosti hišnih svetov in stanovalcev

Dovolj nejasnosti je med stanovalci zaradi uporabe skupnih prostorov, vzdrževanje stavb, okoličice, čiščenja skupnih prostorov, dvorišč itd. O vsem tem imajo pravico odločati hišni sveti (podrobneje so te pravice navedene v 6. čl. zakona o pravicah in dolžnostih stanovalcev pri upravljanju stanovanj v družbeni lastnini). Hišni sveti morajo namreč po teh navodilih skrbeti za tekoče vzdrževanje stanovanjske hiše ter skupnih prostorov in naprav v hiši ter še posebno skrbeti, da stanovalci vzdržujejo in uporabljajo stanovanja skladno s predpisi, normativi in hišnim redom. Dolžnost

stanovalcev je, da se pridružijo skupnim hišnim svetom. Hišni svet skrbi za smotno uporabo stanovanjske hiše in za urejanje okolice stanovanjske hiše. Nadalje določa način uporabe skupnih prostorov in naprav v stanovanjski hiši, to je skupne kopalnice, pralnice, sušilnice itd., kjer se ti prostori uporabljajo za celo hišo. Ako se ne doseže sporazum med stanovalci glede uporabe teh prostorov, je hišni svet dolžan, da sestavi vrstni red uporabe. Vsi stanovalci hiše imajo enake pravice in dolžnosti in si večjih pravic ne more nihče lastiti. Vrstijo se pritožbe, da so v nekaterih hišah (poseb-

no manjših) posamezni nosilci stanovanjske pravice postali pravi tirani nad ostalimi. Lastijo si pretežni del dvorišča, kleti itd. ter drugih pritiskov za svoje potrebe, medtem ko morajo ostali živeti utišano. Vsi stanovalci so enakopravni.

Nekateri ne spoštujejo hišnega reda, namenoma puščajo odprta vrata, poskušajo škodovati drugim stanovalcem. Opozorjamo, da je dolžnost vsakega stanovalca, da hišni red spoštuje, saj ga je v ta namen sprejela občinska skupščina.

Tudi iz samega hišnega reda je razvidno, kakšne pravice in dolžnosti ima hišni svet. Iz hiš-

Sklepi samoupravnih organov

CDS

1. Sklepi XIX. in XX. zasedanja, ki se nanašajo na izpolnjevanje sanacijskega programa in zmanjšanje stroškov, ostanejo v veljavi.

2. Glavni nosilec programa za Podnart je tov. direktor v sodelovanju s službami tovarne Bled.

3. Dopolnitev sklepa o draginjskem dodatku:

Pravico do draginjskega dodatka imajo tudi delavci, ki so med letom odšli v pokoj: za vsak polni mesec zaposlitve v letu 1973 bodo prejeli po 70,00 din.

4. Prodaja in proizvodnja naj ukreneta vse za čimvečji izvoz žaganega lesa in zaloge zmanjšata. Zagotoviti je tudi transportna sredstva.

5. Edino opravičilo za neizpolnjevanje sanacijskega programa so objektivni razlogi.

6. V zvezi z dobavo kartic, ker so te nekalitne, oz. ni analiz, ali so podjetju v korist ali zgubo, naj do naslednjega zasedanja poda poročilo vodja nabave in vhodna kontrola.

7. Združiti je grupi B in C ter uvesti novo merilo — planski ostanek dohodka, ukiniti pa kvaliteto časa.

Za grupo A je pripadnost znana — neposredno delo. Za grupo B pa bo pripadnost ali k enoti, tovarni, TOZD-u ali skupni službi znana takrat, ko bodo znani TOZD-i in samoupravni sporazum.

8. Spremeniti je vrednosti kategorij za leto 1973. Povečanje fonda OD je približno za 12,3 % (4.000.000 din bruto).

Do 30. 6. 1974 je izdelati analitično oceno delovnih mest in kriterijev za prihranke na materialu.

Razpisati je delovno mesto organizatorja, katerega prva naloga bo organizacija službe za nagajevanje in speljava komunikacijskih poti, da bo le-ta nemoteno delala.

9. Za uvajanje nove proizvodnje je določen faktor K = 1,12. Le-ta naj bi zagotovil posrednim delavcem ob uvajanju novih artiklov tak OD, ki bi ne bil bistveno manjši od OD redne proizvodnje.

10. Z namenom, da se uskladi izplačilo OD v trgovini z ostalimi enotami, se uvede obračun po planskem ostanku dohodka na podlagi planiranih količin in z uporabo korekcijskega faktorja proizvodnosti podjetja (% trgovine + % proizvodnosti) : 2 = % za izplačilo.

11. Izpade proizvodnje, ki so daljši kot 4 ure (elektrika, elementarne nesreče) je treba nadoknaditi; če pa to ni možno, pa neposredni delavci opravljajo razna dela v tovarni (čiščenje) in so plačani 100 %, v proizvodnost pa se štejejo izgubljene ure neposrednega dela s K = 1.

12. Izdelati je predlog za planski ostanek dohodka.

13. Uskladiti je neposredne normative ter jih postaviti tam, kjer jih še ni.

14. Izdelati je sistemizacijo in izračun K.

15. Določiti % za državne praznike in dopuste.

16. CDS se je strinjal s sklepom DS tovarne Bohinj o ukinitvi in razhodovanju osnovnih sredstev v Soteski.

17. Sposobna osnovna sredstva, posebno strojno opremo je demontirati, dati na razpolago tovarnam, v kolikor pa jih te ne rabijo, jih je razprodati.

18. Sredstva zavarovalnice v znesku 1.492.803.— din knjiži LIP Bled v skupna sredstva podjetja kot vir sredstev za razširjeno reprodukcijo podjetja, ki bo razporejena po investicijskem programu 1974 po odobritvi CDS.

18. Najugodnejšemu interesentu se brezplačno odstopijo preostali objekti kot osnovno sredstvo in del opreme.

V dogovor je treba vnesti, da se v primeru opustitve izkoriščanja zemljišča interesent obveže, da bo pod enakimi pogoji kot je zemljišče prejel, vrnil LIP Bled, v kolikor bo LIP za to zainteresiran.

19. Da ne bi povečali ceno toplim obrokom, je CDS odobrila dodelitev dodatka našim kuhinjam po 1.— din na obrok od 1. 10. 1973 do 31. 12. 1973.

20. Potrdil je spremembo 33. člena pravilnika o delovnih normah.

21. Ob obvestilu, da je bilo podjetje kaznovano zaradi neoznačenega blaga, je bil sprejet sklep, naj prodajna kontrolna služba poostriže ukrepe za pravilno označevanje izdelkov.

22. CDS je osvojil predlog komisije za samoupravni sporazum, da se zviša kilometrina od 0,90 na 1,30 din in velja od 1. 11. 1973.

SVET ZA SPLOŠNE ZADEVE

Sistemiziral je delovna mesta organizatorja poslovanja in vodjo AOP, programerja, operaterja in analitika časovnega fonda.

SVET ZA DELOVNA RAZMERJA

1. Razpisal je delovno mesto organizatorja poslovanja in vodjo AOP.

2. Obravnaval je sistemizacijo delovnih mest v oddelku vrat in gradbenih plošč ter jo potrdil. Dokončno pa jo bo potrdil po 20-dnevni javni obravnavi.

3. Ob obravnavi seznama zaposlenih, ki ne odgovarjajo pogojem, predpisanih v sistemizaciji delovnih mest je svet sklenil, da je treba seznam še bolj precizirati in ga pripraviti za CDS.

SVET ZA IZOBRAZEVANJE

1. Nemški začetni tečaj bo organiziran v Bohinju in na Bledu, italijanski pa na Bledu.

Kdor bo od prijavitelcev opustil tečaj, bo plačal stroške tečaja, ki znašajo 600,00 din.

2. V kolikor se prijavi nad 15 kandidatov, bo organiziran oddelek osnovne šole, in sicer v tisti tovarni, koder bo več prijavljenih.

3. Svet je potrdil izpite za priučene lesne delavce PK in tečaj za varstvo pri delu za voznike viličarjev.

4. Alojzu Frčeu iz tovarne Bled, ki je obiskoval in končal 8. razred osnovne šole je svet odobrila povračilo šolnine v znesku 1305.— din.

5. Irena Burja, ki je prekinila redno šolanje na ESS, naj povrne posojilo v mesečnih obrokih po 100,00 din.

6. Na prošnjo je svet Pavlu Bolčina odobrila povrnitev stroškov šolanja in s tem koriščenje študijskega dopusta na višji tehnični šoli v Kranju.

7. Mariji Mandelj, dijakinji UAS, se poviša posojilo na 500,00 din.

Pravice in dolžnosti . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

zdrži vse sredstva stanovanjskih hiš in opravlja vzdrževanje na stavbah, ki so potrebne večjih popravil. Popravila opravlja po planu in programu, ki ga sprejme svet stanovanjskega podjetja. V bodoče bo ta plan sprejemala verjetno stanovanjska skupnost, ki je že ustanovljena.

Za zaključek še razmislimo, kako hiše res vzdržujemo. Če bi se s stanovalci menili, kako je z vzdrževanjem in čiščenjem hiš in skupnih prostorov, bi dobili različne odgovore. So primeri, da se stanovalci zavedajo

svojih pravic in dolžnosti tako da pri vzdrževanju in čiščenju ni problemov. Vsak stanovalec se točno drži svojega vrstnega reda. Žal so tudi primeri, da se svojih dolžnosti zavedajo le nekateri, pa še ti jih sčasoma opustijo zaradi onih drugih, ki se svojih dolžnosti sploh ne zavedajo. Vemo, da je večina odraslih zaposlenih, čas je vsem skopo odmerjen. Dobro bi bilo, če bi se vsakdo vprašal, koliko skrbi za vzdrževanje in čiščenje stavbe. Vsaj hodimo po stopnicah, po skupnih prostorih, kletih, tudi dvorišče je od nas vseh.

Le kakšna bo postala ta hiša znotraj in kakšna bo okolica te hiše, če ne bomo čistili vsi in skrbeli za to, da bo v naši hiši res urejeno in prijetno. Že na zunaj bo taka hiša dajala videz, da v tej hiši ni razumevanja med stanovalci, da ne poznajo reda. Mar nismo sebi in družbi dolžni, da dobro, ki smo je deležni, čuvamo in skrbimo, da ne bo zanemarjena. Poskrbimo, da se bomo v hiši, kjer smo, vsi najbolje počutili. In če hočemo, poskrbimo vsi, da bo hiša, kjer stanujemo, res vzorna, s pomočjo nas vseh. To smo tudi dolžni sebi in družbi.

Iz samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela

SLOVENIJALES — Združeno proizvodno in trgovsko podjetje

18 organizacij združenega dela sprejema samoupravni dogovor o združevanju v eni naših največjih gospodarskih organizacij »Slovenijales«.

Sporazume se, da bodo skupno opravljale sledeče posle:

— izdelava in sprejemanje perspektivnih in razvojnih načrtov, pri čemer vsaka delovna organizacija samostojno sprejema svoje letne in dolgoročne načrte v skladu s programom razvoja in planskimi smernicami;

— izdelava, sprejetje in izvajanje enotne politike prometa;

— izdelava letnih in perspektivnih načrtov potreb po strokovnem kadru; strokovno izobraževanje tega kadra;

— združevanje sredstev za skupna poslovna vlaganja in za skupni rezervni sklad;

— združevanje sredstev skupne porabe za rekreacijo in razvedrilo članov delovnih skupnosti združenih delovnih organizacij;

— knjigovodski posli medsebojnih obveznosti;

— organiziranje predstavništva, lastnih in mešanih podjetij v tujini ter spremljanje njihovega dela;

— raziskava tržišč, zadeve marketinga in propagande;

— raziskava in izpopolnjevanje tehnologije proizvodnje;

— raziskava, industrijsko oblikovanje in osvajanje novih izdelkov;

— raziskava in uporaba materialov in opreme za proizvodnjo;

— projektiranje izgradnje novih in adaptiranje obstoječih proizvodnih in trgovskih kapacitet;

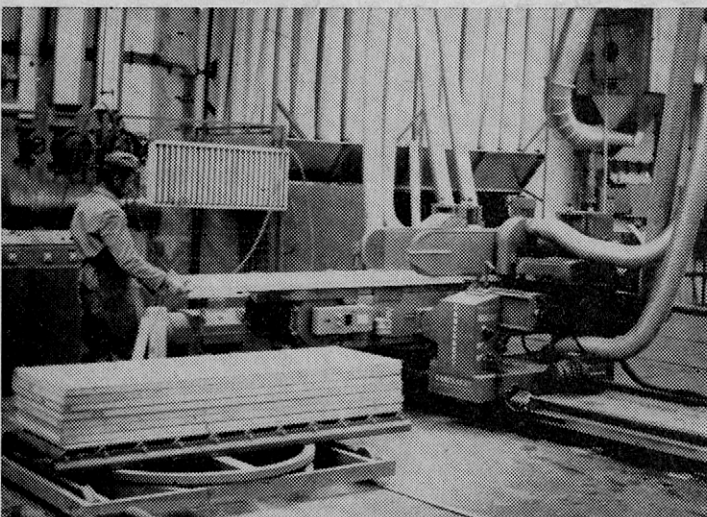
— zadeve s področja varstva pri delu;

— zadeve samoupravne in normative dejavnosti v skupnih zadevah ter sodelovanje in pomoč pri normativni dejavnosti delovnih organizacij;

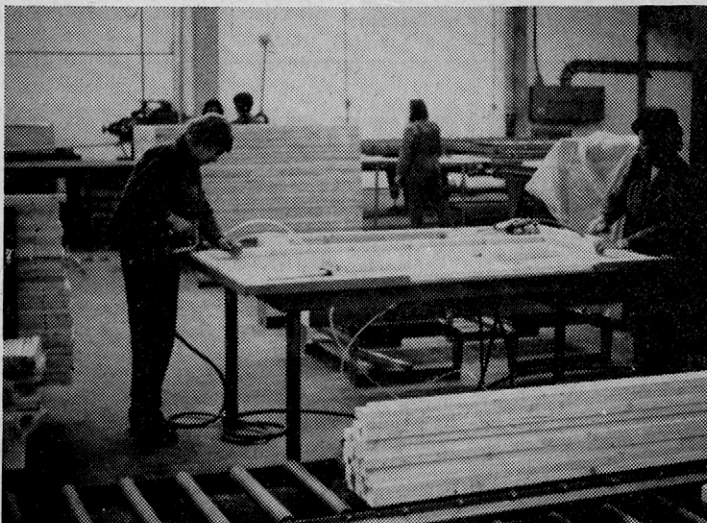
— nudenje pomoči v komercialno-pravnih, imovinsko-pravnih in splošnih pravnih zadevah;

— zadeve s področja informiranja.

Skupne zadeve za vse delovne organizacije opravlja v imenu in za račun združenega podjetja.

Formatna obrezovalka je eno ključnih delovnih mest v tovarni vrat na Bledu. Ker je stroj nov je kvaliteta izdelka zadovoljiva. Za kvaliteto je v veliki meri odvisno tudi to, kako je stroj strokovno pripravljen, da dosežemo to kar želimo.

Sestava okvirja (skeleta) za vrata v tovarni Bled je eno od primerov urejenih delovnih mest. Pogoji dela in počutje je neprimerno boljše kot v starih prostorih na Gorjani. Delo se razlikuje po sedanjem postopku v tem, da se spiravno polnilo vstavi neposredno pred samim stiskanjem. Material do delovnega mesta se transportira preko valjčnih prog.

Dopisujte v Glasilo

ja trgovinska delovna organizacija v sestavi združenega podjetja.

Podpisnice samoupravnega sporazuma se zavedajo, da bodo s temi skupnimi posli hitreje in gospodarnije dosegle boljše rezultate dela v korist delavcev vseh sodelujočih organizacij in družbene skupnosti. Z združevanjem poslov bodo uspešneje premagovali konkurenčnost in ekonomske pritiske na tržišču in si z medsebojno pomočjo zagotovili trdno ekonomsko bazo. Z dogovarjanjem bodo uspešneje vodili smotno politiko cen.

Želimo, da bi združene delovne organizacije dosegale čim boljše uspehe.

Naše sedanje sodelovanje s »Slovenijalesom« se ugodno razvija na področju prodaje in izvoza naših proizvodov, na področju preskrbe naše proizvodnje z nekaterimi materiali, potrebnimi za proizvodnjo in s kompenzacijo plačil z nekaterimi našimi kupci. Obseg sodelovanja širimo, ker je prodajna moč in marketing služba »Slovenijales« zelo učinkovita in široko razvejana po vseh kontinentih.

O sedanjem sodelovanju bomo poročali centralnemu delavskemu svetu na prihodnjem zasedanju. Hočevar

Sporazum, kateremu naj sledi sporazum

Obdobje priprav za konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela (TOZD) je za nami. Dobili smo pet TOZD in skupne službe, ki pa se lahko imenujejo samo »delovna skupnost skupnih služb«. Tako vele-va zakon.

TOZD so med seboj dokaj različne, še najbolj pa po številu delavcev, ki so vanje vključeni. Vsiljuje se občutek, da so se delavci odločali za TOZD na podlagi lokacij svojih obratov in delavnic. Ne mislim trditi, da je bilo to edino vodilo, vendar se mi poraja vprašanje, ali smo v pripravah dali dovolj pomembnosti elementom kot so tehnološka celota, ekonomska upravičenost in še kaj. Kakor koli že, tokrat sploh ni moj namen ocenjevati pravilnost teh odločitev. Odgovor na to nam bo dal sigurno — čas.

Besedilo sporazuma o združevanju v delovno organizacijo LIP Bled je že v javni obravnavi. S tem sporazumom naj bi se v DO LIP Bled združile naslednje TOZD:

- TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica
- TOZD Bled
- TOZD Mojstrana
- TOZD Podnart
- TOZD Trgovina na drobno

Delovna skupnost skupnih služb pa naj bi podpisala nekako posebno listino in se seveda tudi strinjala s sporazumom.

Ker bo sporazum, tak kot bo sprejet, temelj vsemu kar se bo kasneje dogovarjalo in sporazumevali, menim da bi bilo prav, oziroma bo to dolžnost, da se z njim seznanijo sleherni član kolektiva.

Sporazum nam bo prinesel marsikaj novega. Že samo sprejetje sporazuma bo ena izmed bistvenih novosti. Sleherni v kolektivu se bo neposredno izjasnil in ne kot dosedaj preko članov delavskega sveta. Za sprejetje sporazuma pa bo potrebno, da se bo zanj izjasnila večina in to v vsaki TOZD, ki se združuje.

Sporazum nam bo tudi povedal, katere posle naj bi TOZD zaupale skupnim službam. Ti posli so zelo natančno navedeni in nam prinašajo nekaj sprememb prav na področjih vzdrževanja, priprave dela in še kje. V zvezi s tem je bilo še v obdobju pred javno obravnavo slišati pripombe o centralizaciji, o odvzemu še tistih pristojnosti, ki so dosedaj že nekje obstajale in slično. Menim da ne bo tako. Enotna politika v vseh vi-

dikih poslovanja, naj bi na podlagi skupne organizacije imela za posledico čimboljši končni uspeh. To naj bi bila glavna naloga skupnih služb v sporazumu s sleherni TOZD.

O novih organih upravljanja je prav gotovo potrebno povedati nekaj besed. Mislim, da bo namen približati samoupravljanje v neposrednem smislu čim širšemu krogu proizvajalcev, dosežen. Vsaka TOZD bo imela poleg delavskega sveta še svoj odbor za medsebojna delovna razmerja in odbor samoupravne delavske kontrole. Poleg tega pa še nekaj izvršilnih organov upravljanja (svetov). Na nivoju DO pa bomo imeli skupni delavski svet in skupna oba navedena odbora, poleg tega pa še za reševanje sporov arbitražo. Novost je prav gotovo delavska kontrola. O tem sporazum še posebej govori.

Sam način delegiranja v skupne organe upravljanja, bo mogoče na prvi pogled marsikomu nerazumljiv. Vse TOZD naj bi bile zastopane z enakim številom delegatov. Toda le tako razmerje nam zagotavlja enakost vsake TOZD do vseh in obratno. To se pravi, možnost majšine je že na začetku izključena.

Kar se tiče sredstev in razpolaganja z njimi, naj omenim le naslednje. Razpolaganje s sredstvi je v pristojnosti TOZD, politika koriščenja pa naj bi bila na podlagi dogovarjanja in sporazumevanja enotna, saj prav iz tega izhaja solidarnost, katera je v sporazumu še posebej obdelana.

Kot sem že prej dejal, bo eventuelne nastale spore med

TOZD in med TOZD in skupnimi službami reševala arbitražo. Tudi o tem je v sporazumu dovolj napisanega.

Pomembno je povedati tudi to, da se bodo kakršnekolj spremembe sporazuma sprejemale samo po enakem postopku kot sporazum sam.

Prepričan sem, da bo sleherni član DO LIP Bled na podlagi sporazuma udeležen v samoupravnih organih več kot doslej in s tem seveda tudi več pri samem upravljanju DO. To je bilo tudi eno izmed glavnih vodil za konstituiranje TOZD in združevanja v DO.

Seveda novosti ne bodo zaživele same po sebi in preko noči. Treba bo regulirati še cel kup stvari v naših ostalih internih aktih. Predvsem pa bo treba organizacijo dela podrediti našim hotenjem, katera so enotna in morajo biti enotna.

Vse to nam bo sigurno osnova za boljše in enotnejše nastopanje izven DO, konkretnije za integracijo z Gozdnim gospodarstvom Bled, o kateri se dogovarjamo že toliko let.

Blažič Henrik

Zima in promet

Zima je tukaj in z njo tudi nevarnosti, težave ali celo nevarnosti za vse tiste voznike, ki svojega konjička niso prepustili zimskemu spanju.

Ali ste se že prepričali, če je vaš avto tako pripravljen, da bo vsestransko kos premagovati na-

stajajoče razmere tako doma, kot v prometu? Kadar se pripravimo za dolgo potovanje je potrebno, da pripravimo vozilo in sebe za spremenjene pogoje uporabe avtomobila in vožnje v zimskem času. S temi pripravi mi kaj radi odlašamo, posebno, ker so za marsikoga vezane na dodatne stroške. Že mala zamu da nam lahko povzroči občutne težave ali celo onemogoči uporabo avtomobila, mpr. če si misimo pravočasno nabaviti in opremiti vozilo z zimskimi plašči, odnosno s snežnimi verigami.

Pogosto se dogaja, da iščemo zimske plašče šele takrat, ko že pada sneg. Ker največkrat dela tako večina, normalno in trgovini za nekaj časa zmanjka določenih profilov in težave so tukaj.

Opremimo vozilo pravočasno z zimskimi plašči in verigami, poskrbimo za hladilno tekočino proti zmrzovanju, ugotovimo, če

je baterija še v stanju zagnati mrzel motor, kontrolirajmo delovanje zavor na vseh štirih kolesih: važno je enakomerno delovanje, da bomo v primeru potrebe preprečili zanašanje vozila. Priporočljivo je imeti v vozilu majhno lopato in tudi sredstvo proti zmrzovanju stekel in ključavnice.

Vozilo mora biti vedno tehnično brezhibno, zato je posebno pri starejših vozilih potrebna večkratna kontrola in ne samo letni tehnični pregled. Na obveznem tehničnem pregledu mpr. ne ugotavljajo v kakšnem stanju so blažilci — amortizerji, katerih izenačeno delovanje je v zimskem času posebno važno.

Ko imamo vozilo pripravljeno za zimsko vožnjo, se moramo tudi sami prilagoditi spremenjenim pogojem vožnje. Že pred snegom nas čakajo na cesti pasti, posebno v senčnih predelih, gozdovih, na mostovih in nadvozih. Gosta megla, listje na cestišču, zmanjšana vidljivost, še stopnjujejo nevarnost.

V vseh spremenjenih pogojih vožnje bodimo previdni, ne tvegajmo, pravočasno zmanjšajmo hitrost in jo prilagodimo trenutnim prometnim razmeram, ne zavirajmo nenadno, vozimo v povečani varnostni razdalji. Če imamo plašče opremljene z žebli, na spolzki cesti ne zavirajmo nenadno, posebno če imamo za seboj druga vozila, ker bomo sicer doživeli nalet in obratno, če vozimo s plašči brez žebeljev za vozilom, ki ima plašče opremljene z žebli. V megli ne prehitevajmo, vozimo z zasenčenimi lučmi in ne z lučmi za označevanje vozila (parkirne luči).

Začetniki, ki bodo v zimskih pogojih prvič za krmilom prekušali svoje sposobnosti, naj v primerih, ko nastanejo težave, ostanejo hladnokrvni, ker bodo le tako uspešno reševali nastale situacije. Za začetnike je pomembno, da svoje vozilo dobro poznajo, kako se v zimskih pogojih obnaša na cesti. Ker to zavisi od nešteto pogojev, boste njegove lastnosti spoznali že ob prvih vožnjah v snegu ali pole-dici. Mnogokrat je važno rahlo dodajanje ali odzemanje plina, ker je »težka noga« normalno spremljevalka težjih posledic.

Končno upoštevajte tudi predpis, da je od 30. oktobra t.l. v veljavi splošna omejitev hitrosti na 80 oziroma 100 km na uro.

Srečno vožnjo in vrni se zdrav domov!

Tone Sedlar

Osnovna šola

Svet za izobraževanje je sprejel sklep, da tudi letos ponovno objavimo vpis v osnovno šolo z namenom, da omogočimo pridobitev osnovnošolske izobrazbe vsem tistim delavcem, ki le-te še nimajo.

V šolo se lahko vpišejo tudi kandidati, ki nameravajo končati samo peti in šesti razred.

Oddelček osnovne šole bomo organizirali v sodelovanju z Dopisno delavsko univerzo iz Ljubljane.

V ta namen smo 27. oktobra 1973 sklicali sestanek v obeh tovarnah, na katerega smo povabili vse mlajše zaposlene, ki te izobrazbe še nimajo. V tovarni Bled se ga je udeležilo 15 kandidatov, v Bohinju pa le 3. Po zagotovilu navzočih je interesov še več, tako, da bo vpis večji kot je bilo udeležencev na sestanku.

Sestanka se je udeležil tudi ravnatelj izobraževalnega centra z Dopisne delavske univerze v Ljubljani. Navzočim je pojasnil pogoje dopisnega osnovnošolskega izobraževanja.

Z ozirom na večje število kandidatov v tovarni Bled bomo organizirali oddelček osnovne šole na Bledu za obe tovarni.

Po tem sestanku smo objavili razpis, na katerega se je do konca novembra prijavilo 21 kandidatov in sicer 17 iz tovarne Bled in 4 iz tovarne Bohinje. Pričakujemo še nekaj prijav, ker so bili nekateri interesi na dopustu ali v bolniškem staležu. Prav zato smo s pričetkom pouka nekoliko počakali, vendar bomo pričeli z njim v prvi polovici decembra. Naknadne prijave bomo sprejemali do vključno 20. decembra, kar je možno zaradi dopisnega izobraževanja.

Za vse predmete bodo kandidati prejeli skripta, zaradi lažjega dojetanja snovi pa bodo enkrat tedensko krajša predavanja.

Osnovno znanje, ki ga daje tovrstno izobraževanje, je temelj vsemu nadaljnjemu strokovnemu izpopolnjevanju oziroma napredovanju. Od delovnega človeka se vedno več zahteva tako na delovnem mestu kot pri sodelovanju pri samoupravljanju. To sodelovanje pa je lahko uspešnejše, če ima solidno osnovno znanje, ki ga daje tudi osnovna šola.

Blažević

Curek stisnjenega zraka je lahko tudi nevaren

Nemški časopis prinaša poročilo, kako nevarna je napačna raba curka stisnjenega zraka, ki ga tako često uporabljamo pri čiščenju obleke.

Dogodi se, da močni curek pri čiščenju, uperjen v najmanjšo ranico, potisne najmanjše zračne mehurčke v žile in kri, kar lahko povzroči nevarno bolezen — embolijo. Samo zdravniška pomoč lahko pomaga. Nemški varnostni predpisi prepovedujejo uporabo zračnega curka za čiščenje obleke.

Pri uporabi curka z večjim pritiskom je prišlo celo do smrtnih primerov. Dostikrat se s takim načinom čiščenja obleke dviga prah, ki seda na stroje in lakirane izdelke.

Človek in nočno delo

Nočnega dela ne moremo opustiti v industrijskih panogah, ki zaradi samih tehnoloških postopkov ne dopuščajo prekinitev: v metalurgiji, v kemični industriji, posebno pri izdelavi umetnih vlaken, ter v železniškem prometu, zaradi posebnih fizioloških pogojev tudi ne v zdrav-

stveni službi. V vseh drugih panogah, predvsem v kovinski predelovalni, tekstilni, lesni industriji ipd. pa je nočno delo značilnost nerazvitih ekonomij, v katere spadamo tudi mi. Vendar se v zadnjem desetletju kaže tendenca k uvedbi nočnega dela tudi v razvitem gospodarstvu s

skrajno avtomatizirano tehniko. Zato skuša v razvitem svetu medicina dela dokazati negativnost takšnih profitarstkih tendenc, ki smatrajo, da stroj s polno avtomatiko zahteva pač samo prisotnost, ne pa tudi pozornost nadzirajočega delavca. Medicina dela poudarja, da je delo v interesu človeka in naj bo njemu prilagojeno, ne pa, da tehnika izkorišča človeka — delavca.

Medicina dela ugotavlja, da nastopajo pri nočnem delu naslednje zdravstvene in socialne težave:

1. motnje v prehrani,
2. pomanjkanje počitka,
3. motnje v socialnem življenju zaposlenih in
4. zmanjšana delovna zmogljivost.

Te težave sčasoma preidejo v motnje zdravstvenega in socialnega stanja zaposlenih. Poglejmo posamezne težave, kakor so našteje:

kot živo bitje živi v določenem ritmu, ki je odvisen od dnevnega časa. Če se to zaporedje ne upošteva, pride do motenj, ki so preje navedene.

Fiziologija človeka, nauk, ki proučuje življenjske pojave in fiziologija dela sta že zdavnaj potrdili, da so ustvarjalne ure v naši zemljepisni širini le od 8. do 13. ure in od 15. do 18. ure, torej le podnevi. Ostale dnevne in nočne ure pa organizem zahteva odmor, da se regenerira, da nadomesti iztrošeno energijo in da si opomore, ne le v spanju, ampak tudi v aktivnem odmoru s tem da se ta čas bavi z drugo — rekreativno dejavnostjo.

Te ugotovitve, ki sta jih fiziologija in medicina dela postavili iz anonimnosti je zapadni pridobitniški svet izkoristil za uvedbo takimenovanega »normalnega delovnega časa«, ki se natanko pokriva z obdobji človekove največje delovne zmogljivosti. Čas zmanjšane zmogljivosti, od 13. do 15. pa je zamenjal le odmor, v katerem je že zgodaj nudil delavcu ceneno kosilo

Človek pa ima po civilizaciji pridobljen in privzgojen občutek za čas. In samo izjemno prihaja do zaobrnitve, če je ta resnična, kot npr. pri naglih potovanjih z letalom preko znatnih zemljepisnih dolžin (npr. Kanada — Slovenija) v istem obdobju, po petih dneh. Pa tudi tukaj nastopajo do popolne inverzije motnje v apetitu, v spanju in sposobnosti za delo.

Ko to razmišljamo, ugotovimo, da ostaja nočno delo stalni dejavnik, ki izziva motnje v fiziološkem ravnotežju delavca, kajti zaobrnitev človekove zorednosti vedenja in spanja ni možna. Neskladnost nastane zato, ker je delo v nočni izmeni v fazi premaknjeno napram zmogljivostim telesnih funkcij. Vsak nočni delavec se vedno zaveda, kaj bi naj v tem času normalno delal in kar delajo točasno drugi — da bi namreč moral spati. Najtežje so ure med 2. in 5. ali 6. Pametni Japonci (ki so bogatejši zato, ker so pametni), garantirajo v večini podjetij svoji nočni izmeni počitek s spanjem med 1. in 4. uro v počivalnih prostorih samih obratov! Ljudje, ki se nikakor, niti s posebno voljo, ne morejo prilagoditi nefiziološkemu ritmu dela, postanejo tako trudni, da jim niti zarja ne prinaša olajšanja in so trudni tudi za zajtrk, pa grede tešče spat in tudi za spanec so pretrujeni. Tudi spanje ni osvežujoče, ker se pred njegovim domom odvija vsakdanje življenje.

POSKUS RESITVE PROBLEMA Z ORGANIZACIJSKIMI UKREPI

Če gledamo problematiko s stališča medicine dela, je nočno delo nefiziološko, zato naj bi ga dopuščali le v izjemnih primerih. Nočno delo zaradi golega dohodka, brez tehnoloških razlogov, medicina dela odklanja. Za preostalo nočno delo — naša ekonomska nerazvitost ga razširja tudi preko meja tehnološke opravičnosti — je treba iskati rešitve, ki bi z organizacijskimi prijemi obšle njegove škodljivosti.

1. Prvo je izbor ljudi. Z nočnega dela mora zdravstvena služba izključiti vse osebe, ki nagibajo k žledodnim motnjam (čir na želodcu posebno) vse rekonvalescente po težjih boleznih, kronične bolnike, predvsem tuberkulozne in sladkorne, morda tudi vse osebe, ki se same oskrbujejo, posebno matere samohranilke ter mlajše od 25 in starejše od 50 let.

2. Pospešeno je treba ukinjati dovoljenja za nočno delo žena, ki ga naš zakon izjemoma dopušča kljub pred 16 (!) leti sprejete mednarodne konvencije. Poostrežen kriterijev za odobritev in načrt za prekinitev nočnega dela žena, prinašata upanje, da bo vedno boljše, če ne bomo v takšnih prizadevanjih popustili. Nočnega dela mladine v naši občini v zadnjem času nismo več opazili.

3. Nadaljnji pohvalni organizacijski ukrep je poskrbeti nočnemu delavcu primerno in mirno stanovanje (ne pa da nas to niti najmanj ne briga), pa tudi mir od lastnih otrok, ki naj bodo v družbenem varstvu.

4. Poleg tega vsega je važno vprašanje najboljše zaporednosti izmen. To je morda tudi poglavitni vzrok za moja današnja razprava. Kažejo se namreč nameni, da opuščamo boljše rešitve in se vračamo na stare, »preizkušene« načine. Delavci ne marajo sprememb in ne marajo novih izmenskih koledarjev. V naši stvarnosti je ena najtežjih zadev prav ureditev varstva otrok pri zaposlenih starših, če se njihove delovne izmene ne skladajo tako, da je varstvo doma zadovoljivo urejeno. Tako pa se delavec in delavka — mati prilagodi troizmenskemu delovnemu tednu samo z resignacijo: »Tako pač mora biti. Druge rešitve ni!«

dr. Marjan Zilič

Dopolnila sistema nagrajevanja v letu 1973

1. Svet za delitev dohodka je sklenil združiti grupi B in C. Do te združitve je prišlo zaradi boljšega vsklajevanja odnosov med omenjenima grupama in ker je težko razmejiti pripadnost učinkov teh dveh grup.

Poleg tega se uvede novo merilo — planski ostanek dohodka, ukine pa se — kvaliteta časa.

grupa	učinek nep. dela	produktivnost	fond časa	plan ost. dohodka
A	100	—	—	+ nad 100
B	—	100	+ nad 100	+ nad 100

Za grupo A je pripadnost znana — neposredno delo. Za grupo B pa bo pripadnost ali k enoti, tovarni, TOZD ali skupni službi znana takrat, ko bodo znane TOZD in samoupravni sporazumi.

2. Spremembe vrednosti kategorij zaradi povečanja življenjskih stroškov

PREDLOG OSNOVNE OBRAČUNSKE POSTAVKE PO KATEGORIJAH

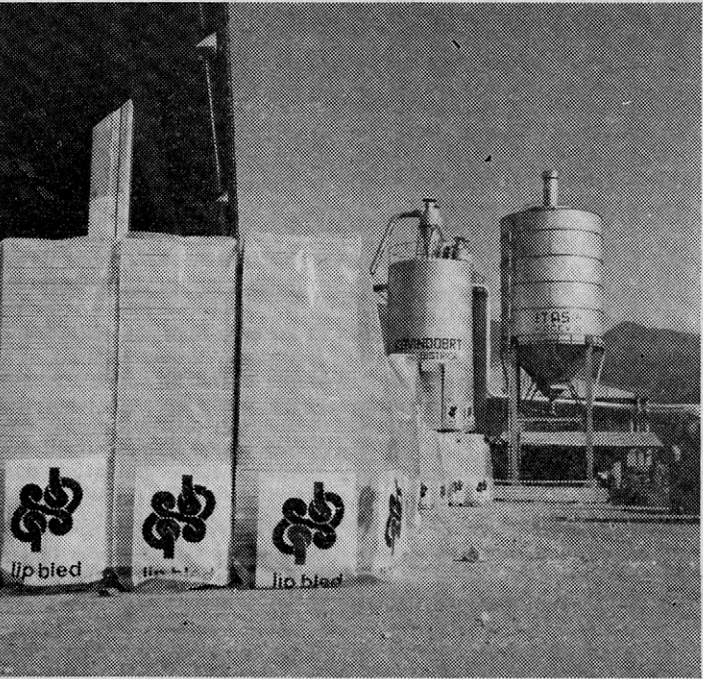
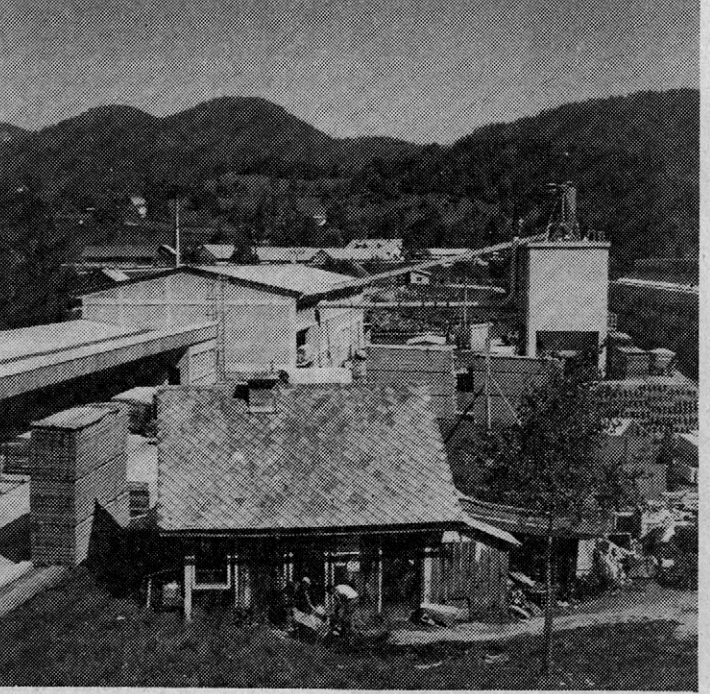
(osnova = leto 1973 × 5 % + 150.— din)

Kat	Kat/uro 1973	OD/mes. 1973	× 1,05 (+ 5 %)	+ 0,82 din 150.— din	OD/mes. 1974	poveč. osnov. %	povečanje OD/mesec 73—74
I.	5,19	951.—	5,45	6,27	1.149.—	20,81	198.—
II.	5,57	1.021.—	5,85	6,67	1.223.—	19,75	202.—
III.	6,01	1.102.—	6,31	7,13	1.307.—	18,64	205.—
IV.	6,45	1.182.—	6,77	7,59	1.391.—	17,67	209.—
V.	6,99	1.281.—	7,34	8,16	1.496.—	16,74	215.—
VI.	7,59	1.391.—	7,97	8,79	1.611.—	15,81	220.—
VII.	8,19	1.501.—	8,60	9,42	1.727.—	15,02	226.—
VIII.	8,85	1.622.—	9,29	10,11	1.853.—	14,24	231.—
IX.	9,51	1.743.—	9,99	10,81	1.982.—	13,67	239.—
X.	10,22	1.874.—	10,73	11,55	2.117.—	13,01	243.—
XI.	10,93	2.004.—	11,48	12,30	2.255.—	12,53	251.—
XII.	11,74	2.152.—	12,33	13,15	2.411.—	12,01	259.—
XIII.	12,62	2.314.—	13,25	14,07	2.579.—	11,49	265.—
XIV.	13,55	2.484.—	14,23	15,05	2.759.—	11,07	275.—
XV.	14,53	2.664.—	15,26	16,08	2.948.—	10,67	284.—
XVI.	15,80	2.897.—	16,59	17,41	3.192.—	10,19	295.—
XVII.	17,38	3.186.—	18,25	19,07	3.496.—	9,72	310.—
XVIII.	20,00	3.667.—	21,00	21,82	4.000.—	9,10	333.—
XIX.	25,96	4.759.—	27,26	28,08	5.148.—	8,17	389.—

Opomba: povečanje za 150.— = 150 : (265 + 10) × 8 : 12 = 150 : 183,33 = 0,82 din
Razpon v letu 1973 = I kat (5,19 × 183,33 × 1,29) : XIX kat (25,96 × 183,33 × 1,29) = 1 : 5
Razpon v letu 1974 = I kat (6,27 × 183,33 × 1,29) : XIX kat (28,08 × 183,33 × 1,29) = 1 : 4,48
Povečanje fonda OD po tem predlogu je cca 12,3 % (2.300.00 netto).

Uresničevanje takih OD pa je vezano na večje prizadevanje, kar pomeni boljše gospodarjenje z delom, časom in razpoložljivimi delavnimi sredstvi.

Debeljak Peter

1. Med delavci v nočnih izmenah so pogostejši bolniki z žledodnim čirami, kot med ostalimi. Posebno je značilna pogostost te živčne (!) bolezni okoli 40. leta.

2. Motnje spanja prizadenejo 80 do 90 % zaposlenih v nočnih izmenah. Tako po ugotovitvah nekaterih raziskovalcev spijo delavci:

jutrajne izmene 6 do 7 ur (zgodaj vstajajo!)
popoldanske izmene 8 do 9 ur (kasno vstajajo!)
nočne izmene pa 4 do 6 ur.

Posebni delavci, ki morajo sami skrbeti zase, med njimi še posebno matere samohranilke spijo le 2 do 3 ure po nočni izmeni.

Do takih podatkov prihajamo tudi v naših anketah ob obdobjih zdravniških pregledih.

3. Delo v izmenah prinaša seboj tudi motnje v družabnem življenju zaposlenih. Tako delavci nikakor ne morejo navezati osebnih stikov z delavci drugih izmen in se zato počutijo ločeni od družabnega življenja, kar je vzrok nezanimanja za družbeno življenje, ki ga opažamo pri nas. Tudi družinsko življenje je prizadeto, opažamo poroke med pripadniki iste izmenske skupine, ki se kmalu po rojstvu prvega otroka razdele v različnih delovnih izmenah.

4. Prav tako povzroča nočno delo zmanjšanje delovne produktivnosti in s tem produktivnosti zaradi pomanjkanja počitka.

VZROKI ZA TEŽAVE V NOČNEM DELU

Izgleda smešno, če rečemo, da ljudje nismo sove, ki žive ponoči, ampak živa bitja, ki bedimo in delamo podnevi. Le zakaj se torej ne moremo prilagoditi drugačnemu življenjskemu ritmu? Danes poznamo že mnogo podatkov, ki pričajo, da človek

in ceneno razvedrilo (kino, šport) v delavskih klubih.

Poskus takega pravilnika pri nas (v upravi pred leti) je sicer propadel, kar je v škodo učinkovitosti naše upravne službe. Menim pa, da organizatorji niso imeli srečne roke le zato, ker niso znali mrežno planirati: v odmoru niso nudili, kar pač mora odmor nuditi, ampak so zaposlene pustili na cesti brez organizirane izdatne in kulturne prehrane in zaradi kratkega časa odmora tudi ni bilo v našem neurbanem svetu mogoče organizirati prometa za skok na domače kosilo. Tak delavnik v upravi (in v enozemski industriji) bi mogel in moral prinesiti dobre rezultate.

Pri nočnem delu je odločilno vprašanje, ali lahko zaobrnemo prej omenjeni delovni življenjski ritem človeka. In od česa taka zaobrnitev zavisi? Posebne študije so primerjale človeka z bližnjimi živalmi. Pri tem poskusu je merjena telesna temperatura v kratkih razmakih. Ugotovljeno je, da je le-ta najnižja med spanjem, v nočnem času. Če so delovni del dneva prestavili v nočno polovico, t. j. na čas od 18.30 do 7.30 naslednjega dne, so dobili povprečni »dan« nočne izmene. Spremlja joče meritve so pokazale zanimiv pojav, da se je sicer razlikala med bivšo delovno (dnevno) in sedanjo delovno (nočno) izmeno zmanjšala, ni pa prišlo pri človeku do zaobrnitve življenjskega ritma. Nočne temperature so ostale vedno nižje! Nasprotno pa je bilo mogoče doseči zamenjavo dnevne periodike pri salskih v 8 dneh, pri pticah celo v treh. Edini občutek za čas pri živalih pomenita dan in noč; zato se lahko prilagodijo svetlobi in temi že v par dneh, četudi ju napravimo v umetnem zaporedju.

Nova železnica

s Koroškega skozi Karavanke, Bohinjske gore čez Kras v Trst

Ni tukaj primerno, da bi razmišljali na dolgo in široko ali je nova železnica potrebna ali ne, da bi se ustvarila nova žila v svetovnem prometu, to je med Celovcem in Trstom. Skušnja uči, da si svetovni promet v svojem razvoju ne išče rad povsem novih poti, ampak se drži starodavnih cest, le način prevažanja napreduje, se izboljšuje, postaja hitrejši in cenejši. Tako je s smermi svetovnega prometa v naših krajih in drugod. Gotovo je tudi, da se je naša železnica gradila 37 let prepozno, zgrajena naj bi bila že za časa otvoritve Sueškega kanala. Tako bi se mednarodni promet ne bi obrnil v Italijo in njene luke, položaj srednje Evrope bi bil v trgovskem oziru mnogo drugačen. Mi Slovenci smo vsekakor veseli, da sega železnica bolj v središče naše domovine.

Velikanskega pomena je vsaka gorska železnica za razvoj pokrajine. Našim prednikom očitajo gotovo po krivici, da niso imeli čuta in razuma za lepote gorskih krajev in njih osvojitve. Z gradnjo nove železnice so se gorski kraji in vrhovi približali večjemu številu ljubiteljev gora.

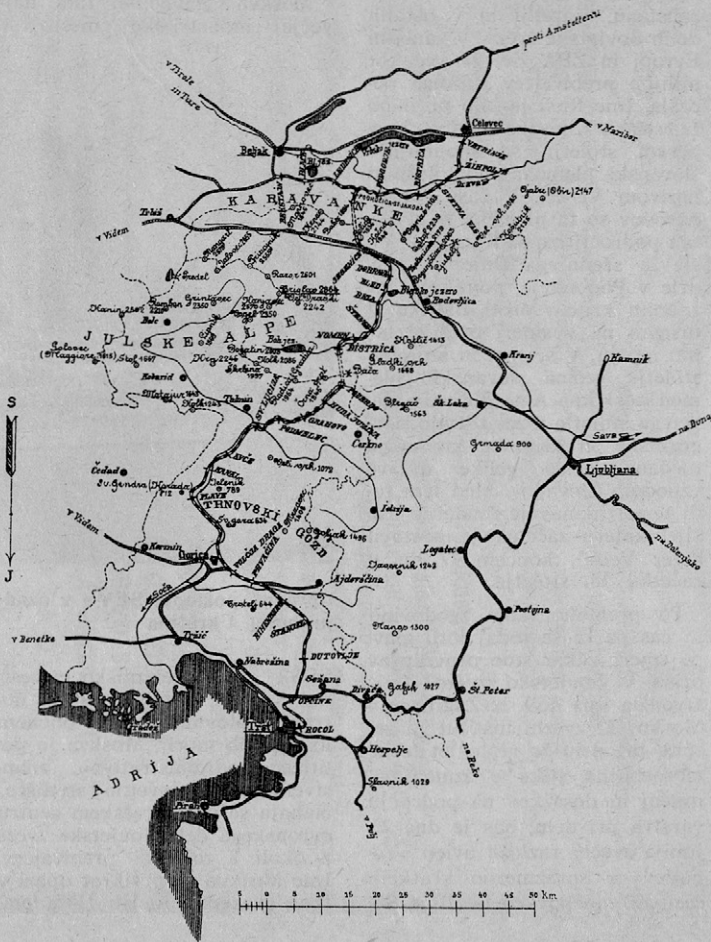
Oglejmo si sedaj situacijo nove železnice. Zračna razdalja med Celovcem in Trstom je 117 kilometrov, vlak pa bo moral prevoziti 188 km. Zračna smer teče čez Lesce, Gladki vrh, ob meji med Primorsko in Kranjsko (v bližini Cerkna) v Ajdovščino in naprej čez Stanjel v Trst. Proga pa teče od celovca v južni smeri do Drave in se obrne ob njej točno na zahod, ter zavije pri vходу v Karavanški predor zopet na jug. Od južnega vhoda drži proga smer jugozahodno do postaje na Dobravi, od tam pa zopet v južni smeri do postaje v Stengah (Soteski) v Bohinjsko dolino. Od tod naprej do Podbrda se ponavljajo iste smeri kakor po Koroški do Karavanškega predora. Od Podbrda dalje vodi železnica bolj v jugovzhodni smeri do Plav. Od Plav drži proti jugovzhodu do Stanjela na Krasu. Od Stanjela do Trsta pa teče proga po smeri zračne črte.

Potek vožnje po novi železnici od Jesenice do Gorice.

Iz Jesenice nas vlak odpelje čez Savo pod Mežakljo proti Dobravi.

vi. Od tam je prelep razgled na vrhove Kepe, Rožico, Golico in orjaško postavo Stola, razrite robove Begunjske in dalje vrhove Kamniških planin. Iz Dobrave je najbližja pot do Vintgarja, skozi katerega se prebija bistra Radovna. Blizu slapa hiti naš vlak po zračnem kamnitem mostu z enim samim lokom razpiti-ne 41 m čez strugo Radovne v

Spodaj vidiš modro vodno površino, sredi nje pa otok s cerkvico, na obrežju pa razkošne hotele in dvorce, nad sivo pečino pa grad, v ozadju pa prostrane gozdove Jelovice, v smeri Radovljice pa Karavanke. Kje pa najdeš toliko lepote združenih na tako majhni površini kakor ravno na Gorenjskem. Za postajo Bled drdra vlak skozi kratek predor

Ozemlje nove železnice od Celovca do Trsta.

Narčal Klotič vitez Sabladoski.

predor Vintgar, ki je dolg 1179 m. Ta predor je bil zgrajen 15. avgusta 1904. Postaja Bled je visoko nad zahodnim delom jezera.

v samotno dolinico Zake tik jezera. Še dvakrat izginemo v predor in že zagledamo dolino Save Bohinjske. Tik hiš in vstric ceste se peljemo na postajo Bohinjska Bela. Čaroben je od tod pogled na Stol, kadar žari snežni vrhove v svitu večernih sončnih žarkov. Onkraj Save mole v nebo robovi severozahodnega konca gozdnate Jelovice. Od tu vidimo Babji zob, daleč okrog vidno znamenje vhoda v Bohinj.

Od Bohinjske Bele je vredno stopiti do le malo obiskane podzemeljske jame pod Babjim zobom. Tukaj se začne tudi ozko in globoko v višoke planote zajedena dolina, ki se razširi šele v Bohinjski Bistrici, Plešastemu vrhu se je morala izogniti le s 1295 m dolgim predorom. Ta predor so vrtali na šestih krajih hkrati. Dolina se vedno bolj zožuje in so progo izpeljali tik nad Savo. Tudi Turkom se je zdelo nemogoče priti naprej, zato so se leta 1673 baje obrnili nazaj, kar nam dokazuje naselje Obrne in pa napis na skali v steni soteske. Svet nad progo je na mnogih krajih podprt z visokim zidovjem iz betona. Za sotesko drži 60 m dolg železniški most čez Savo do postaje Stenge (Soteska), ki bo služila največ prometu z lesom, katerega dovažajo z vzpenjačami iz visoko ležečih gozdov na obeh straneh. Ko ni bilo še ceste v Bohinj je vodila steza na sotesko strmo gor in na drugo stran dol od tod ime Stenge. Sedaj se peljemo, do postaje Nomenj. Iz Nomenja je najkrajša pot na Koprivnik, nekdanje bivališče in službeno mesto pesnika Valentina Vodnika, Gorjuše in prostrane gozdove Pokljuke. Potem na pelje vlak mimo vasi Lepence mimo Ajdovskega gradca do postaje Bohinjska Bistrica. Aj-

dovski gradec je opeval še Prešeren v pesnitvi Krst pri Savici. Kdor je videl Bohinjsko jezero enkrat, gotovo začuti kdaj, da bi ga še šel pogledati, ako se zatopi v lepote te temotne in resne, skoraj otožne pokrajine, tega samotnega zelenega hribovja in temne površine jezera. In milo se stori človeku, ko pomisli, da zgradijo tu hotele in zašumi hrup mestnega življenja. Predolgo bi bilo navajati vse sprehode, izlete in ture, lahke in težke, ki jih lahko narediš v Bohinju. Lahko se povzpneš na Triglav, po več prekrasnih poteh, k Sedmerim triglavskim jezerom, Kanjavcu, Bogatinu, Rodici, Črni prsti in drugim vrhovom. Ne smeš si pozabiti ogledati slap Savice izvir Save Bohinjske izvir Bistrice in kanjon Mostnice.

Iz Bohinjske Bistrice pa odpelje vlak skozi 6.339 m dolgi predor do Podbrda. Ta predor so začeli vrtati iz obeh smeri konec leta 1900, prodrlj so pa 18. maja 1904. Iz bohinjske strani so vrtali z električnim stroji, medtem ko so iz nasprotnih smeri vrtali na roke. Predor so izpeljali pod vrhom Koble. Potrebno silo za razne stroje so uporabili iz potoka Bistrice, ter jo spravili po žicah čez hribovje v Podbrdo. Pri vrtanju predora je nagajalo tudi strmo rebro pri vходу, ker se je tam zemlja v skladih rada udirala. Neprijetna pa je bila pri gradnji severnega dela rova in zidovje količina mrzle vode, ki je pritekala pri vходу tudi do 1300 l v vsaki sekundi, kadar je bilo bolj deževno vreme. V suhem vremenu pa je ta količina vode znašala nekaj sto litrov na sekundo. Toplota vode je znašala le 6,5°C. Zidovje predora je bilo gotovo

februarja 1905. 1. marca pa je slovesno prevozila predor prva lokomotiva na Primorsko. Pri gradnji tega predora je prišlo do več nesreč, ki so se končale s smrtnim izidom. Svoja življenja v predoru je dalo 40 ljudi.

Predor ne ločuje samo Kranjske od Goriške, ampak tudi sever od juga, v podnebnem in zemljepisnem smislu. Tu je tudi razvodje dveh morij, daljnega Črnega, proti kateremu teče bistra Sava in bližnjega Jadranskega, ki sprejema vodovje zelene Soče. Poslavljamo se tudi od visokih planin in se podajamo v goriško nižino in proti Jadranskemu morju.

V Baški dolini je bila gradnja proge radi splozkega terena zelo težka. Moralj so zgraditi mnogo predorov in mostov. Z vsake postaje so možne ture na razne vrhove. Najbolj prometna je tu postaja Sv. Lucija (Most na Soči) od koder je izhodiščna točka za Tolmin, Kobarid, Bovec, Trento, Kaninsko pogorje in Krn. Tu tudi zagledaš prvič Sočo, katera te spremlja do konca. Dokaj pa se spremeni pokrajina od Avč naprej, rastlinstvo začne dobivati tu južni značaj. Treba je omeniti znameniti solkanski most. Od Solkana kmalu zagledamo samostan na Kostonjčevici in že smo v Gorici. Od Gorice kmalu privozimo v Vipavsko dolino z obronki Trnovskega gozda, najvišji vrh Trstelj (644 m). Od tu vidimo tudi Nanos. Od Stanjela dalje pa se vije proga po Krasu. Ni več dolgo ko zagledamo morje in že smo v Trstu.

Na vožnji, ki je trajala le nekaj ur smo videli reke, jezera, planine, planjave, hribe in gričevje, doline in Kras, soteske in neskončno morje. Majhna si, a krasna slovenska zemlja.

Anici Burja - v spomin

Globoko smo bili pretreseni, ko smo v prazničnih dneh prejeli žalostno novico, da je neizprosna smrt ponovno posegla v vrste našega kolektiva. To pot je iztrgala enega po delovnem stažu najstarejših članov v našem podjetju, tov. Anico Burja.

Vedeli smo, da je kruta in zavratna bolezen že dolgo časa rahljala njeno zdravje, nismo pa mogli doumeti, da je tako hitro opravila svoje delo. Težko nam je bilo, ko smo stali ob njenem poslednjem domu, saj je morala mnogo prežgdati leči v nje. Ko smo jo obiskovali in se pogovarjali o našem delu v podjetju, nam je vedno zatrdjevala, da bo ponovno pri-

šla med nas, takoj ko bo to spet zmogla. Ob vsakem obisku smo ji pripovedovali, kaj in kako delamo, zanimala se je za naše delo, iz izgovorjenih besed je bilo vedno čuti, da bi bila ponovno rada med nami in z nami ustvarjala, tako kot je delala vsa povojna leta t. j. od 1946, ko je med prvimi prišla v naš kolektiv. Lahko trdimo, da je skoraj vse življenje posvetila delu v lesni industriji in da je zato delo namenila mnogo svojih prostih ur. kadar koli je pač bilo potrebno. Kdo bi mogel danes opisati vse napore in trud, ki ga je bilo treba vseskozi, predvsem pa v povojnem obdobju vlagati v razvoj in napredek našega gospodarstva. Vse to je zmogla, saj je imela veliko voljo do dela, do svojih sodelavcev pa dober in tovariški odnos in vedno jim je bila pripravljena pomagati. Hvaležni smo ji za vse to opravljeno delo, vedno se jo bomo radi spominjali.

Vsi njeni sodelavci Lesno industrijskega podjetja Bled, predvsem pa sodelavci Tovarne Bohinjske »Tomaž Godec« se ji zahvaljujemo za vse, kar je napravila v našem kolektivu in ji obljublamo, da tega ne bomo nikdar pozabili. Kot dolgoletni aktivni in neumorni član našega kolektiva nam bo ostala v lepem in trajnem spominu.

Ponovno bomo začeli s tečajem za PK

Konec novembra smo zaključili tečaj za pridobitev naziva »pričuen lesni delavec« (PK).

Tečaj je uspešno končalo 55 zaposlenih.

Z novim tečajem bomo začeli takoj, ko bomo dobili dovolj prijavljenecv. Pred nekaj leti je centralni delavski svet sprejel sklep, da morajo vsi ne kvalificirani delavci narediti tečaj za naziv »pričueni lesni delavec«.

Po sistematizaciji delovnih mest, ki je bila že sprejeta in osnutka sistemizacije za oddelek opaznih plošč in oddelek vrat, ki sta v javni obravnavi, je samo nekaj nekvalificiranih delovnih mest.

V podjetju je še precej zaposlenih brez potrebne kvalifikacije, zato pričakujemo zadostno število prijav, kar je pogoj za začetek tečaja.

NOVA ŽELEZNICA

S KOROŠKEGA SKOZI KARAVANKE, BOHINJSKE GORE IN ČREZ KRAS

□ □ □ □ □ □ V TRST. □ □ □ □ □ □

KRATEK OPIS ŽELEZNICE V TEHNIČNEM IN TURISTIČNEM OZIRU.

SPISAL

MAKS KLODIČ VITEZ SABLADOSKI.

S SLIKAMI IN ZEMLJEVIDOM.

ZALOŽILO IN IZDALO „SLOV. PLAN. DRUŠTVO“. — TISK J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI.

Vtisi s strokovno študijskega potovanja

V letošnjem letu, točneje 20. junija sem se udeležil, na pobudo Višje šole za varnost pri delu iz Zagreba, strokovno študijskega potovanja v Sovjetsko zvezo.

Zato bi želel nanizati nekaj podatkov in zapažanj ter doživetij iz tega zanimivega potovanja, ki je potekalo v treh etapah in sicer: z odhodom iz Zagreba v popoldanskih urah smo zvečer prispeli v Moskvo, ali točneje po dveh urah in pol letenja smo zopet stopili na trdna tla in pustili za seboj pot dolgo preko 2200 km ter v naslednjih dneh nadaljevali potovanje na sever v Leningrad ali severne Benetke, kot ga tujci upravičeno imenujejo. Od tod pa smo se po osem dnevnem bivanju, z dvodnevni postankom v Kijevu, tudi vrnili domov.

Predno pa bi nadaljeval, se mi zdi potrebno, da bi navedel še nekaj podatkov o deželi, ki nam je več ali manj znana iz knjig in učbenikov. Seveda razen tistih, ki so imeli priliko videti to prostranstvo tako ali drugače na lastne oči.

Zveza sovjetskih socialističnih republik (SSSR) je bila ustanovljena 30. 12. 1922. leta in zavze-

ma površino 22.271.700 km², na kateri živi okoli 250 milijonov prebivalcev. Utemeljena je bila kot državna tvorba delavcev in kmetov 1. 1917 z zmago Oktobrske revolucije. Obsega vzhodni del Evrope, srednji in severni del Azije. V Evropi meji na zahodu na Romunijo, Madžarsko, Češko in Poljsko, a na severozahodu s Finsko in Norveško. Podnebje je izrazito kontinentalno z velikimi letnimi razlikami, v glavnem z majhnimi količinami padavin. V evropskem delu so letne amplitude od + 25 do minus 30 °C.

V Sovjetski zvezi živi okoli 180 narodov, od teh so po številu in zgodovini ter njihovi vlogi najvažnejši trije slovanski narodi: Rusi (cca 130 milijonov z glavnim mestom Moskvo), Ukrajinci (cca 45 milijonov z glavnim mestom Kijevom) in Belorusi (cca 9,5 milijonov z glavnim mestom Minsk). Oni tvorijo 3/4 prebivalcev Sovjetske zveze. Naše potovanje pa nas je vodilo po predelih Rusije in Ukrajine, kjer smo obiskali tri največja mesta: Moskvo, Leningrad in Kijev.

Sovjetska zveza je federativna država sestavljena iz 15 zvez-

nih republik, 20 avtonomnih republik, 8 avtonomnih pokrajin in 10 nacionalnih okrožij. Rusi, največji slovanski narod, pripadajo najštevilnejši nacionalni skupini znotraj Sovjetske zveze. Rusi naseljujejo prostor od Baltika do Urala od Severnega Ledenege morja do predgorij Kavkaza. Oni tvorijo veliko večino, 90 % sibirskega prebivalstva, toda naseljeni so tudi v Ukrajini, Belo Rusiji, Vzhodni Litvi, Kazahstanu, Kareliji in v ostalih delih Sovjetske zveze. V zahodni Evropi in ZDA živi še več kot milijon prebivalcev ruskega porekla. Ime Rusi je bilo poznano že v času Kijevske države. Že v prvem stoletju se spominjajo slovanska plemena pod splošnim nazivom Veneti. V času selitve narodov so ta plemena iz prvotnih področij izmed Karpatov, Visle in srednjega Dnjeptra, prodrele v Podonavje, pomikajoč se z enim krilom proti Baltiku, z drugim pa v smeri proti Črnemu morju. V šestem in sedmem stoletju večina slovanskih plemen nosi ime Anti. Koncem devetega stoletja z združitvijo novgorotske in kijevske kneževine nastane jedro velike države vzhodnih Slovanov. Med tem tudi temelj današnje moderne Rusije, katere začetek je postavil Peter Veliki, koncem 17. in v začetku 18. stoletja.

Po prehodu skozi zgodovino in čas pa bi se sedaj lotil glavne smeri, zakar smo pravzaprav prišli v Sovjetsko zvezo. Dejstvo, da ima šola iz Zagreba in Moskovski zvezni inštitut za zaščito pri delu že vrsto let tesne medsebojne stike v izmenjavi mnenj in dosežkov na področju varstva pri delu, nas je dne 20. junija zvečer razložil avion »Topoljev« v sorazmerno kratkem času na moskovsko letališče Se-

remetijevo 2. Po precej dolgi kontroli potnih listov in carinskem postopku, ki ni nič podobno našim mejnim prehodom in po opravljenih formalnostih smo se znašli v avtobusih, ki so namenjeni za naš prevoz do hotela Astankino, kjer smo stanovali naslednje tri dni. Iz letališča v mesto, kar je trajalo nekako tričetrt ure, nas je pot vodila skozi obeležje v obliki tankovskih ovir, visokih približno 20 metrov, ki označujejo mesto, do koder so prispele nemške enote v zimi 1941–42 in je obenem tudi spomenik branilcem Moskve, ki so padli za obrambo prestolnice.

Moskva, glavno in tudi največje industrijsko mesto v

Upravno poslopje SEV-a v ozadju hotel Ukrajina

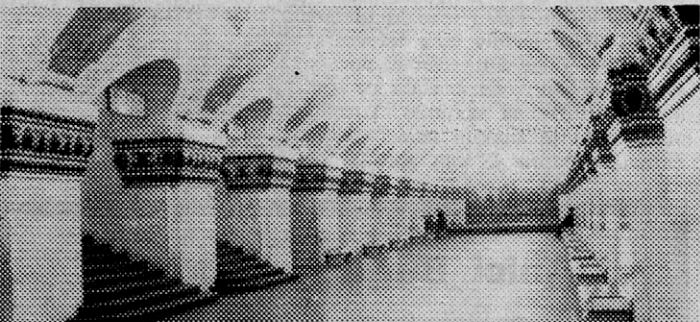
SSSR, glavno železniško in cestno vozlišče, središčna luka notranjih plovnih poti in obenem luka petih morij. Moskva je politično, administrativno, znanstveno ter prosvetno središče. Nahaja se v geografskem centru evropskega dela Sovjetske zveze z okoli 8 milijoni prebivalcev. Ime Moskva se prvič opazi v Ipatijevskem letopisu 1147. leta.

Ustanovitelj mesta je bil knez Jurij Dugoruki, kateri je leta 1156 utrdil svoj dvorec z lesenim obrambnim zidom na današnjem jugozahodnem delu Kremlja. Že leta 1755 je bila osnovana univerza po zaslugi učenjaka Lomonosova. Za Napoleonove vojne proti Rusiji je mesto uničil požar ogromnih razsežnosti (1812) in uničil tri četrtine mesta. Leta 1935 pa je bil izdelan generalni plan za rekonstrukcijo Moskve.

Med arhitektonske zanimivosti, ki so bile zgrajene po revoluciji spada Leninov mavzolej, palača Sveta ministrov Sovjetske zveze, zgrajena v Kremeljskem obzidju, hotel Moskva s 6000 posteljami, univerza Lomonosova, na kateri se poučuje na 60 različnih katedrah in katerih študira redno 42 tisoč študentov. Znameniti Moskovski metro (podzemna železnica), dolga 360 km, s še bolj znamenitimi in arhitektonsko urejenimi ter umetniško obdelanimi postajami in stopnišči. Kompleks zvezne gospodarske izložbe dosežkov sovjetskega gospodarstva.

Moskva je univerzitetno mesto in ima preko 100 muzejev, med katere spada: Tretjakovska galerija, centralni muzej V. I. Lenina, muzej revolucije, muzej sovjetske armade in zgodovinski muzej. Mesto ima 38 gledališč, od katerih so najbolj znana: Boljšoj teater (veliko gledališče), Hudožestveni teater (umetniško gledališče). Moskva ima 3000 ulic in trgov, 1500 raznih spomenikov, 9 železniških postaj in okoli 4000 bibliotek. Središče mesta tvori trdnjava Kremelj, kjer je skoncentrirana različna arhitektonska miselnost vseh dob v izjemno redkost in lepoto. Kajti Rusi sami trdijo, če se zgodi kaj velikega v Rusiji, je to v Moskvi in če je v Moskvi, potem je to sigurno na območju Kremlja oziroma njegove trdnjave, ki se rahlo vzpenja nad reko Moskvo s svojim rdečim opečnim zidom in 20 obrambnimi stolpi.

Mirko Arh

Postaja podzemske železnice

Pesmi...

NA OBISK

Spet si prišla v moj svet, mladost.
Star sem in s palico hodim po vasi.
Videl sem te, za hip si se ozrla skozi okno.
Zunaj je padal že mrak.
K meni prišla si na obisk,
morda si za vedno prišla po slovo.
Kdo ve, koliko prehodila si stez in poti,
da našla si pot do mojih dlani,
drug drugemu gledala sva si v oči,
potem pa podala sva si roke še enkrat,
vem, zadnjič si v srce prinesla pomlad!

LEPI CVET

Prelep cvet v rokah je držala,
in veselo se je nasmejala,
potem pa tiho mi dejala:
»Dragi, vedno bodi moj!«
In besede nežne sva si šepetala,
za trenutek pred vrati je postala,
iz oči so solze padle ji v dlani,
sam odšel počasi sem v temno noč.
In spte in spet, samo v sanjah
vidim v njenih rokah prečuden cvet,
in sleherno pomlad se spomnim
njene tihe prošnje:
»Dragi, vedno bodi moj!«

Humor

Mož je prikolovratil pozno ponoči domov in žena vpraša:

»Si ti, Lojze?«

»Ja, koga si pa pričakovala?«

»Rad bi govoril s tatom, ki je sinoči vlomil v mojo hišo.«

»Zakaj pa?«

»Ne morem in ne morem ugotoviti, kako mu je uspelo priti v hišo, ne da bi zbudil mojo ženo.«

Vaša preteklost je sramotna, pravi sodnik obtožencu, in za to je kriv samo alkohol.

»Veseli me, da pravite tako, vsi drugi pa so prepričani, da je to moja krivda.«

BERTOLT BRECHT

OMAH LJIVCU

Praviš:

Z našo stvarjo gre slabo.

Tema je vse bolj gosta. Naše moči so vse bolj šibke.

Zdaj, ko smo delali toliko let,

Je naš položaj težji kot na začetku.

A sovražnik je močnejši kot kdajkoli.

Njegove moči so kot prenovljene. Njegov videz je zmagujoč.

Mi pa smo delali napake, tega ne moremo več tajiti.

Naše vrste so vse bolj redke.

Naše parole so neurejene. Naše besede je sovražnik popačil do nepoznavnosti.

Kaj je torej narobe z našimi programi,

Le nekaj ali vse?

S kom še lahko računamo? So nas vsi zapustili, smo izločeni

Iz živega toka? Bomo zaostali

In ne bomo nikogar več razumeli, nas ne bo nihče več razumel?

Moramo imeti srečo?

Tako sprašuješ. Ne pričakuj

Nobenega drugega odgovora kot lastnega!

»Natakar, poglejte tega piščanca. Sama kost in koža ga je.«

»Mar hočete tudi perje?« se odreže natakar.

Zena sitnari nad možem, ki pri direktorju ni uspel s svojo prošnjo za povišanje plače.

»Povej ti tvojemu direktorju, da imaš sedem otrok, bolno mater, da moraš mnogo noči prebediti, pomivati posodo, nakupovati živila, ker si ne morem privoščiti gospodinjske pomočnice.«

Čez nekaj dni mož naznani ženi, da so mu odpovedali službo.

»Direktor mi je dejal, da imam preveč honorarnih zaposlitev, zato pa pri njih ne morem biti več v službi.«

Razjarjeni šef tajnici, ki je zamudila službo:

»Moralj bi biti tu ob šestih.«

»Zakaj,« je vprašala, »kaj pa se je zgodilo?«

»Imate v nedeljo zvečer kaj v načrtu?« vpraša mlad šef svojo tajnico.

»Ne, prav ničesar,« odgovori tajnica polna upanja.

»Potem poskusite priti v ponedeljek točno v službo.«

Mlad domišljavec vstopi v avtobus in v šalji nagovorj voznika:

»Noe, je tvoja barka že polna?«

»Kar naprej,« ga povabi voznik, »manjka nam samo še osel.«

KAJ KDO ZNA?

Profesor se v čolnu pelje čez reko. Mimogrede sprašuje čolnarja, če kaj ve o geografiji. »Eno petino!« mu odgovori čolnar. Kaj pa o slovenščini? »Eno

četrtino!« spet odgovori čolnar. Profesor tolmači, da ima zato samo omenjeni del življenja, ostanek pa da je izgubljen.

Čoln se naenkrat prevrne. Profesor pade v vodo, čolnar se pa reši. Čolnar ga vpraša, če zna plavati. Profesor zavpije da ne. »Potem imate pa celo življenje izgubljeno!« mirno ugotovi čolnar.

Miha: »Ti Janez, zakaj je pa ta cesta tako ovinkasta?«

Janez: »Veš, kako je bilo. Predolgo so kupili in da jo ne bi rezali so jo raje speljali v ovinkel!«

Kronika

Tovarna Bohinj 377 + 8 vajencev

Tovarna Bled 350 + 7 vajencev

Uprava 78 —

805 + 15 vajencev

Poročil se ni nihče.

Rodili so se:

Peterman Mariji — hčerkica

Pretnar Marjanci — hčerkica

Popovič Mariji — sinček

Iskra Tonetu — sin

Pikon Dragotu — hčerkica

Člani uredniškega odbora:

Robič Ivan, glavni urednik

Jeglič Silva, tehnični urednik

Žitnik Janez, Blažič Henrik, Trojar Andrej, Menčinger Franc, Kraigher Ciril

— usklajevale izvozno-uvozno politiko in koordinirale nastop na tujem tržišču,

— koordinirale nabavno-prodajne poti v državi in skupno koristile že obstoječe službe in naprave,

— omogočile delitev dela med organizacijama združenega dela, ki bo upoštevala smotrnejšo opravljanje posameznih funkcij, ki so v skupnem interesu.

Predmet tesnejšega sodelovanja predstavljajo funkcije, ki se bodo opravljale delno ali v celoti na ravni SOZD in ki predstavljajo s tem tudi poslovni predmet sestavljene organizacije. Te funkcije so:

- raziskovalno-razvojna funkcija,
- funkcija marketinga,
- finančno-analitska funkcija,

— organizacijsko - informacijska funkcija,

- splošna funkcija,
- kadrovsko-socialna funkcija.

3.4. Samoupravljanje v SOZD

Delavci uresničujejo samoupravljanje v SOZD neposredno ter po delegatih v delavskem svetu in s kontrolo nad izvrševanjem odločitev in služb v tej organizaciji.

Delavci združenih delovnih organizacij neposredno:

- obravnavajo in sprejemajo samoupravni sporazum o združitvi, spremembe in dopolnitve tega sporazuma in sprejemajo še morebitne druge samoupravne sporazume, ki se bodo nanašali na zadeve skupnega interesa,

— sprejemajo skupni razvojni program sestavljene organizacije združenega dela,

— sprejemajo statut sestavljene organizacije združenega dela,

— dajejo soglasje k sklepom delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela, kadar je tako soglasje potrebno po zakonu ali na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma,

— volijo delegate v delavski svet sestavljene organizacije združenega dela,

— odpokličejo svojega delegata v delavskem svetu,

— odločijo o izločitvi iz sestavljene organizacije združenega dela,

— morajo biti informirani o poslovanju in rezultatih dela sestavljene organizacije združenega dela.

Priloga k »GLASILU« št. 12

15. december 1973

INŠTITUT ZA FINANCE
IN BANČNIŠTVO PRI VEKŠ
MARIBOR
EKONOMSKI CENTER MARIBOR

P O V Z E T E K
IZ ŠTUDIJE O MOŽNOSTIH
TESNEJŠEGA SODELOVANJA
MED GG BLED IN LIP BLED
Bled, decembra 1973

V želji, da seznanimo člane obeh organizacij združenega dela z doseženim gospodarskim stanjem, možnostim bodočega razvoja ter prednostmi eventualnega tesnejšega sodelovanja, podajamo v naslednjem najznačilnejše ugotovitve o:

— analizi obstoječega gospodarskega stanja GG Bled in LIP Bled,

— razvojnimi težnjami gozdarstva in lesne industrije,

— gospodarski upravičenosti tesnejšega sodelovanja med GG Bled in LIP Bled.

1. UGOTOVITVE O GOSPODARSKEM STANJU GG BLED IN LIP BLED

1.1. Gospodarsko stanje GG Bled

Naše ugotovitve o dosedanjem gospodarjenju v GG Bled za razdobje 1970—1972 so naslednje:

a) Proizvodni program:

— fizičen obseg izkoriščanja gozdov se je gibal takole:

1970 leto	141.455 m ³
1971 leto	141.860 m ³
1972 leto	143.537 m ³

Veliko sredstev je bilo vloženih v obnovo, nego in varstvo gozdov, izgradnjo gozdnih komunikacij ter mehanizacijo strojnega parka.

— fizičen obseg izkoriščanja gozdov je v razdobju zadnjih treh let znašal 70 % : 30 % v korist družbenih gozdov,

— iglavci so tvorili kar 89,7 % vseh gozdnih sortimentov, delež listavcev pa je znašal 10,3 %.

b) Gospodarski uspehi poslovanja v razdobju 1970—1972

— celotni dohodek podjetja je narastel za 21,5 %,

— celotni dohodek od lesa iz zasebnih gozdov je narastel za 16 %,

— celotni dohodek od gradbene dejavnosti je narastel za 61 %,

— dohodek podjetja je narastel za 16 %,

— dohodek za razdelitev je narastel za 13 %,

— sredstva za osebne dohodke so narastla za 22 %,

— amortizacijska sredstva so narastla za 74 %,

— razmerje delitve dohodka na sklade in osebne dohodke je znašalo 1972. leta 23 : 77 (skladi : OD).

V primerjavi z republiški kazalci uspeha poslovanja ugotovimo, da je GG Bled poslovalo v opazovanem razdobju zelo dobro in je dosegalo nadpovprečne rezultate.

c) Osnovna sredstva

— nabavna vrednost osnovnih sredstev (brez gozdov) se je v letih 1970—1972 povečala za 79,4 % in je znašala leta 1972 že 72 milijonov din, kar kaže na izjemno investicijsko živahnost kot pomembni činitelj za rast OZD,

— vrednost družbenih gozdov, s katerimi gospodarji Gozdno gospodarstvo Bled, se je povečala na 120 milijonov din,

— največji delež nabavne vrednosti osnovnih sredstev (brez gozdov) tvorijo gozdne ceste kot najpomembnejše osnovno sredstvo za gospodarjenje z gozdovi. Sledijo zgradbe in delovne priprave,

— v opazovanem razdobju je narastla nabavna vrednost cest kot enega najpomembnejših osnovnih sredstev kar za 92,1 %, delovnih priprav 70,1 % in zgradb za 66,1 %,

— stopnja tehnične opremljenosti dela (tj. število delovnih priprav na zaposlenega) zelo narašča tako po nabavni kot po sedanji vrednosti. Kot primer navajamo, da je bilo v letu 1963 potrebnih za 1 m³ lesa 18,43 ur, v letu 1972 pa samo še 9,89 ur,

— dolgoročne zadolžitve za osnovna sredstva so izredno nizke, saj znašajo letne anuitete samo 13 tisoč din.

d) Obratna sredstva

— vrednost obratnih sredstev po posameznih pojavnih oblikah kot tudi v celoti stalno narašča v sorazmerju z rastjo celotnega dohodka, kar je skladno z načeli dobrega gospodarjenja,

— obratna sredstva se hitreje obračajo, saj je poprečna vezava vseh obratnih sredstev znašala leta 1970 52 dni, leta 1972 pa je že padla na 47 dni, kar pomeni, da se je hitreje obračal denar.

— podjetje ima le kratkoročne tuje vire obratnih sredstev.

e) Poslovni rezultati

Če navedene podatke uredimo po treh ekonomskih kriterijih (produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost), ki so za oceno poslovnih rezultatov pomembni, tedaj ugotovimo naslednje:

— ekonomska produktivnost je naraščala glede na vse kazalce produktivnosti (celotni dohodek na zaposlenega, dohodek I in II na zaposlenega, OD na zaposlenega ter skladi in amortizacija na zaposlenega) in je naraščala nad republiškim povprečjem,

— ekonomičnost poslovanja je kazalec, ki pokaže, kolikšne stroške ima podjetje za določen obseg realizacije. Za opazovano obdobje smo ugotovili, da se je koeficient ekonomičnosti nekoliko znižal,

— rentabilnost vloženih sredstev predstavlja razmerje vrednosti amortizacijskih sredstev in skladov do vloženih sredstev. Tako izračunani koeficient rentabilnosti vloženih sredstev se je znižal od 7,28 v letu 1970 na 6,99 v letu 1972, kot posledica večjih vlaganj.

f) Dolgoročna likvidnost

Na podlagi pregleda obstoječih obveznosti podjetja in ustvarjenih sredstev skladov in amortizacije smo ugotovili, da je dolgoročna li-

kvidnost ugodna in da bo podjetje razpolagalo tudi v prihodnjem razdobju s precejšnjimi sredstvi za nove investicijske naložbe, ki bodo ob smotrnem izbiranju naložb še povečale gospodarsko učinkovitost podjetja.

1.2. Gospodarsko stanje LIP Bled

Naše ugotovitve o dosedanjem gospodarjenju v LIP Bled za razdobje 1970—1972 so naslednje:

a) Proizvodni program

Proizvodni program obsega 26 sortimentov, med katerimi predstavljajo gradbene plošče 30 %, žagan les iglavcev 26 % in kompletna vrata za pleskanje 11 % vrednosti realiziranega blaga v letu 1972. Vrednost realiziranega blaga je v opazovanem razdobju nenehno naraščala.

b) Gospodarski uspehi poslovanja v razdobju 1970—1972

- celotni dohodek podjetja je narasel za 47,7 %,
- dohodek podjetja je narasel za 37,7 %,
- dohodek za razdelitev je narasel za 40,5 %,
- sredstva za OD so narastla za 26,9 %,
- skladi podjetja so narastli za 73 %,
- sredstva amortizacije so narastla za 100,6 %,
- podjetje je v zadnjih treh letih popravilo razmerje delitve v korist skladov (od 29 : 71 v letu 1970, na 36 : 64 v letu 1972).

c) Osnovna sredstva

- nabavna vrednost vseh osnovnih sredstev se je v razdobju 1970—1972 povečala za 180 % in je v 1972. letu znašala že 91 milijonov din. Največji delež nabavne vrednosti osnovnih sredstev tvorijo zgradbe (60,2 %),
- tehnična opremljenost delavcev z delovnimi pripravami po nabavni vrednosti se je v zadnjih treh letih skoraj podvojila.

Pretežni del virov financiranja osnovnih sredstev tvorijo lastni viri, opaziti pa je težnjo naraščanja deleža tujih virov.

d) Obratna sredstva

- vrednost obratnih sredstev po posameznih pojavnih oblikah kot tudi v celoti je v opazovanem razdobju naraščala v skladu z rastjo obsega poslovanja,

- vezava obratnih sredstev v celoti je padla od 81 dni v letu 1970 na 52 dni v letu 1972, kar pomeni, da se je zelo povečala hitrost obračanja denarja, kar je imelo za posledico boljše poslovne uspehe,
- v opazovanem razdobju je vrednost lastnih virov obratnih sredstev narastla za 61 %, vrednost tujih virov obratnih sredstev pa za 57 %.

e) Poslovni rezultati

Če navedene podatke uredimo po treh ekonomskih kriterijih (produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost), ki so za oceno poslovnih rezultatov pomembni, tedaj ugotovimo naslednje:

- ekonomska produktivnost je naraščala glede na vse kazalce produktivnosti,

- ekonomičnost poslovanja se v opazovanem razdobju ni bistveno spremenila,

- rentabilnost vloženih sredstev se je zelo dvignila v letu 1971, medtem ko je bila leto prej in leto kasneje na približno enaki ravni.

f) Dolgoročna likvidnost

Na podlagi obstoječih obveznosti in ustvarjenih sredstev skladov in amortizacije smo ugotovili, da ima podjetje pomembnejše obveznosti le še v letu 1974 in 1975. Kasneje bo razpolagalo z večjimi porastlimi sredstvi za nove naložbe.

2. RAZVOJNE TENDENCE GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE

2.1. Perspektivni razvoj gozdarstva

Pri analizi osnovnih razvojnih izhodišč smo izhajali iz globalnih razvojnih tendenc gozdarstva v republiškem, zveznem in svetovnem merilu. Pri projekcijah perspektivnega razvoja smo upoštevali glavne značilnosti dosedanjega razvoja GG Bled, ki se kažejo zlasti v tem:

- da predstavlja proizvodnja iglavcev skoraj 90 % celotne proizvodnje,

- da je fizični obseg blagovne proizvodnje v zadnjih treh letih bil približno na isti ravni,

- da se je povečala prodaja tehničnega lesa iglavcev,

- da se v zadnjih dveh letih ni bistveno spreminjale cene smrekovi hlobovini.

Na osnovi dosežene blagovne proizvodnje GG Bled v preteklem razdobju in predvidevanj blagovne

proizvodnje v prihodnjem razdobju prikazujemo povzetek projekcije lesnih zalog, prirastka in etata v gozdno gospodarskem območju Bled:

- površina blejskih gozdov bo narastla od 51.065 ha leta 1972 na 51.686 ha leta 1980, povečane površine bodo zlasti v zasebnem sektorju,

- lesne zaloge GG Bled bodo narastle od 11,6 milijonov m³ v letu 1972 na 12,3 milijona m³ v letu 1980, zlasti se bo povečala zaloga iglavcev (za ca. 0,7 milijona m³),

- v razdobju 1972—1980 se bo letni prirastek povečal od 253 tisoč m³ na 258 tisoč m³, medtem ko se bo etat predvidoma povečal od 183 tisoč na 208 tisoč m³,

- razmerje med etatom in prirastkom bo predvidoma 81 %,

- obseg blagovne proizvodnje bo v letu 1980 znašal ca. 150 tisoč m³.

Glavne značilnosti slovenskega gozdarstva v preteklem razdobju lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- v zadnjem desetletju opazimo stagnacijo bruto poseka lesne mase,

- v strukturi poseka po namenu porabe se je povečal delež tehničnega lesa (77 %), zmanjšal pa se je delež drv,

- v strukturi poseka v družbenih gozdovih je nekoliko večji delež iglavcev kot v strukturi poseka v zasebnih gozdovih,

- intenziteta sečnje je v družbenih gozdovih večja.

V slovenskem gozdarstvu so za naslednje razdobje predvidene naslednje spremembe:

- do leta 1985 se bo povečala sečnja na 3,7 milijona bruto m³,

- razmerje med etatom in prirastkom se bo povečalo od dosedanjih 74 % na 85 %,

- intenziteta sečenj se bo dvignila od dosedanjih 1,75 % na 1,9 do 2,0 %.

Iz podatkov nekaterih študij FAO ugotavljamo, da primanjkljaj lesne surovine v Evropi stalno narašča in da bo do leta 1975 predvidoma narasel za ca. 82 milijonov m³. Poleg skandinavskih dežel omenjajo študije med nêto izvoznice v srednji Evropi samo še Avstrijo, Romunijo in Jugoslavijo. Z visokim deležem izvoza lesa in lesnih izdelkov se Slovenija že danes uvršča med

dežele, v katerih ima les v zunanji trgovini izredni pomen. Predvidevamo, da se bodo takšne izvozne tendence nadaljevale tudi v naslednjem razdobju.

2.2. Perspektivni razvoj lesne industrije

Tudi razvojne možnosti lesne industrije smo obravnavali iz treh vidikov: republiškega, zveznega in svetovnega.

V pregledu dosedanjega razvoja in obstoječega stanja smo ugotovili naslednje:

- da stalno narašča celotni obseg prodaje LIP Bled,

- da tvori proizvodni program 26 vrst izdelkov, med katerimi odpade kar tri četrtine vrednosti proizvodnje na gradbene plošče, žagan les iglavcev, vrata za pleskanje in krila za pleskanje,

- da zelo narašča prodaja gradbenih lesnih izdelkov, zlasti prodaja gradbenih plošč,

- da se povečuje delež lastne predelave žaganega lesa iglavcev,

- da zelo hitro narašča izvoz na konvertibilno področje.

Na osnovi obstoječih dejavnikov in splošnih razvojnih tendenc predvidevamo naslednje proizvodne in prodajne možnosti Lesno industrijskega podjetja Bled:

- da je pri načrtovanju bodočega razvoja nujno izhajati iz razpoložljive surovinske baze,

- da obstajajo možnosti še večje primarne predelave lesa in da bo tudi v prihodnjem obdobju predstavljala pomemben delež, ki pa so omejena s surovinsko osnovo,

- da obstajajo ugodne možnosti za povečani obseg prodaje gradbenih lesnih izdelkov (montažne hiše in deli, stavbno mizarstvo ipd.),

- da bo gradbeništvu predvidoma tudi v prihodnje vedno večji odjemalec lesnih izdelkov,

- da bo potrebno pri načrtovanju perspektivnega razvoja računati na hitrejši razvoj lesne industrije v drugih republikah in s tem v zvezi na oženje jugoslovanskega tržišča,

- da bo prodajo potrebno vztrajno usmerjati tudi na tuja tržišča, zlasti na konvertibilno področje,

- končno smemo trditi, da bo lastna surovinska baza, proizvodna tradicija in dosežena stopnja razvoja velika komparativna prednost tudi v naslednjem razdobju.

Nekatere splošne značilnosti razvoja slovenske lesne industrije v naslednjem razdobju lahko strnemo v naslednjih ugotovitvah:

- celotna lesno industrijska proizvodnja bo predvidoma naraščala po 6 % poprečni stopnji (zmerna varianta),

- proizvodna potrošnja lesno industrijskih izdelkov ima tendenco naraščanja,

- delež finalnih lesnih izdelkov je v slovenski lesni industriji znatno višji kot je v jugoslovanskem poprečju,

- slovenska lesna industrija mora računati na zmanjšan dotok lesnih surovin iz drugih republik zaradi nadaljnje predelave lesa v teh republikah,

- zaradi pomanjkanja žaganega lesa iglavcev ga bo Slovenija dobavljala v druge republike,

- manjša možnost prodaje lesnih izdelkov na širšem jugoslovanskem tržišču velja zlasti za pohištvo in še za nekatere druge finalne izdelke.

3. GOSPODARSKA UPRAVIČENOST TESNEJŠEGA SODELOVANJA GG BLEDA IN LIP BLEDA

3.1. Prednost tesnejšega sodelovanja obeh podjetij

V grobi orientaciji bodočega razvoja smo ugotovili, da sta obe podjetji sposobni zagotoviti sredstva za predviden razvoj. Eventualno skupno načrtovanje perspektivnega razvoja pa odpira bržčas možnosti še hitrejšega razvoja, oziroma večje učinkovitosti vloženih sredstev.

Prednosti tesnejšega sodelovanja obeh podjetij se kažejo na več področjih kot npr.:

- tehnične prednosti se kažejo najprej v sami prodaji oz. nabavi gozdnih sortimentov. Podane so tudi možnosti za izkoriščanje tehničnih zmogljivosti obeh podjetij in usklajevanje proizvodnje gozdnih sortimentov s potrebami lesno industrijske predelave,

- kadrovske prednosti z ustreznim razpolaganjem kadrov glede na strokovne in fizične sposobnosti,

- organizacijske prednosti lahko strnemo v: enotni organizaciji razvojne službe obeh podjetij z racionalno razporeditvijo strokovnih kadrov, enotnem urejanju problemov zasebnega sektorja gozdarstva, ki niso vedno le ozko gospodarske, temveč širše narave, enotni organizaciji poslovnega informacijskega sistema, enotni organizaciji stano-

vanjsko-socialnega gospodarstva in enotni organizaciji drugih služb in dejavnosti, ki so pomembne za obe podjetji in jih lahko boljše urejamo za podjetje kot celoto,

- ekonomske prednosti izhajajo iz enotne investicijske politike, usklajenega dolgoročnega razvoja in enotnega nastopanja na tržišču.

3.2. Organizacijska oblika tesnejšega sodelovanja obeh podjetij

Glede na obstoječe pravne možnosti menimo, da bi bilo najprimernejše, da se obravnavani podjetji združita v sestavljeno organizacijo združenega dela (SOZD). Znotraj SOZD bi poslovali dve organizaciji združenega dela (GG Bled in LIP Bled), vsaka s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela. Sestavljena organizacija združenega dela pomeni v svojem bistvu izvedeno obliko, ki nastane izključno po volji dveh ali več delovnih organizacij, ki so ugotovile skupen interes in opredelile skupne cilje. Podlago za ustanovitev SOZD predstavlja samoupravni sporazum, ki podrobno opredeljuje organizacijo, poslovanje in samoupravljanje v SOZD. S samoupravnim sporazumom se dogovorijo delovne organizacije tudi o drugih vprašanih, ki pomenijo skupen interes. Vsebinska samoupravnega sporazuma bi morala biti znana in obravnavana na zborih delovnih skupnosti.

3.3. Cilji in predmet tesnejšega sodelovanja

S tesnejšim poslovnim sodelovanjem bi obe organizaciji združenega dela uresničevali zlasti naslednje skupne cilje:

- usklajevale svoje razvojne programe preko skupnega razvojnega programa, da bi dosegle hitrejšo rast družbenega proizvoda, kakovost proizvodnje, produktivnosti in rentabilnosti pri vsaki organizaciji združenega dela,

- smotrno izkoriščale razpoložljive surovinske, tehnološke, kadrovske, lokacijske in finančne zmogljivosti,

- uvedle v svoje poslovanje sodobnejšo samoupravno organizacijo dela,

- spremljale in proučevale znanstveno tehnične dosežke doma in v svetu in jih ustrezno aplicirale na pogoje v vsaki delovni organizaciji,

- proučevale tržišče in razvile sodoben marketing.